

Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Geçerlilik Koşulları

Gültigkeitsbedingungen einer Strafenterbung

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Acar Ünal*

ÖZ

Mirasçılıktan çıkarma, Türk Medeni Kanunu'nun 510 ile 513. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Mirasçılıktan çıkarma, cezai mirasçılıktan çıkarma ve koruyucu mirasçılıktan çıkarma olarak ikiye ayrılmaktadır. Cezai mirasçılıktan çıkarma, özel hukuk çerçevesinde bir cezalandırma niteliği taşırken; koruyucu mirasçılıktan çıkarmada saklı paylı mirasçının altsoyunun korunması hedeflemektedir. Çalışma konumuz olan cezai mirasçılıktan çıkarmada, mirasbırakan saklı paylı mirasçısını yalnızca kanunda belirtilen sebeplere dayanarak çıkarabilir. Türk Medeni Kanunu madde 510 hükmünde düzenlenen sebeplerden biri, mirasbırakana ya da mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlenmesidir. Hükümde yer alan "ağır bir suç işlenmesi" ifadesiyle ne anlatılmak istendiğinin tespiti büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, kanunda yer alan mirasbırakanın "yakınları" kavramına kimlerin dâhil olduğu tespit edilmelidir. Cezai mirasçılıktan çıkarmanın bir diğer nedeni, saklı paylı mirasçının aile hukukundan doğan yükümlülüklerini ihmal etmesidir. Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin kapsamının ve "önemli ölçüde" ifadesinin kanunda ne şekilde anlam kazandığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bununla birlikte, bu yükümlülüklerin kimlere karşı yerine getirilmemesi durumunda mirasçılıktan çıkarma sonucunun doğacağı da önem arz etmektedir. Cezai mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun geçerli olabilmesi için yalnızca belirtilen sebeplere dayanılması yeterli olmayıp, aynı

* İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, (o.acar@iku.edu.tr). ORCID: 0000-0001-8112-0001.

zamanda kanunda öngörülen şekil şartlarına uyulmalı ve çıkarma nedeni tasarruf belgesinde gösterilmelidir.

Çalışma konumuz kapsamında, öncelikle cezai mirasçılıktan çıkarma kavramı açıklandıktan sonra, bu kurumun miras hukukundaki benzer yapılardan farklarına değinilecektir. Ardından cezai mirasçılıktan çıkarmanın sebepleri ve şekil şartlarına ilişkin koşullar açıklanacak; tartışmalı hususlar ve Yargıtay kararlarına yer verilecektir. Çalışma konumuz cezai mirasçılıktan çıkarmanın geçerlilik şartları olduğu için, konunun sınırlandırılması amacıyla mirasçılıktan çıkarmanın hüküm ve sonuçları kapsam dışı bırakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cezai mirasçılıktan çıkarma, saklı pay, mirasbırakan, ölüme bağlı tasarruf.

The Validity Conditions for Punitive Disinheritance

ABSTRACT

Disinheritance is regulated under Articles 510 to 513 of the Turkish Civil Code. Disinheritance is divided into two categories: punitive disinheritance and protective disinheritance. Punitive disinheritance serves as a form of punishment within the framework of private law, whereas protective disinheritance aims to safeguard the descendants of a statutory heir. In cases of punitive disinheritance, which is the focus of this discussion, the testator may only disinherit a statutory heir on grounds explicitly mentioned in the law. One of these reasons, as stipulated in Article 510 of the Turkish Civil Code, is the commission of a serious crime against the testator or one of the testator's close relatives. Determining what constitutes a "serious crime" is of crucial importance. Moreover, it must be clarified who is included in the term "close relatives" of the testator as referred to in the law. Another reason for punitive disinheritance is the failure of the statutory heir to fulfill obligations arising from family law. The scope of these family law obligations and the meaning of the term "substantially" must be clarified within the framework of the law.

Additionally, it is important to determine against whom the failure to fulfill these obligations must occur for disinheritance to be warranted. For punitive disinheritance to be valid, it is not enough to rely solely on the specified reasons; the formal requirements set forth in the law must also be met, and the reason for disinheritance must be indicated in the testamentary document.

Within the scope of our study, the concept of punitive disinheritance will first be explained, followed by an examination of how this institution differs from other similar structures in inheritance law. Subsequently, the reasons for punitive disinheritance and the formal requirements necessary for its validity will be analyzed, along with discussions of contentious issues and relevant Supreme Court decisions. Since the focus of this study is the validity conditions for punitive disinheritance, the consequences and effects of disinheritance are excluded in order to limit the subject matter.

Keywords: Punitive disinheritance, reserved portion, inheritor, testamentary disposition.

GİRİŞ

Mirasçılıktan çıkarma kurumu, Türk Medeni Kanunu (TMK) md. 510-513 hükümleri arasında düzenlenmiş olup; cezai mirasçılıktan çıkarma ve koruyucu mirasçılıktan çıkarma olarak ikiye ayrılmaktadır. Cezai mirasçılıktan çıkarma ile özel hukuk kapsamında bir cezalandırma söz konusu iken, koruyucu mirasçılıktan çıkarma ile saklı paylı mirasçının altsoyunun korunması amaçlanmaktadır.

Cezai mirasçılıktan çıkarmanın temeli, saklı pay kavramına dayanmaktadır. Genel bir tanımla saklı paylı mirasçılar, mirasbırakanın tasarruflarına karşı korunan yasal mirasçılardır¹. Kanun koyucu,

---

¹ Saklı pay ve saklı paylı mirasçı tanımlamaları için bkz. Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987, s. 355 vd.; Mustafa Dural/Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku Miras Hukuku*, Cilt IV, 20. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2024, s. 242 vd.; Zahit İmre/Hasan Erman, *Miras Hukuku*, 17. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2024, s. 229 vd.; Ali Naim

mirasbırakana terekesi üzerinde tasarruf serbesti tanımış ve ölümünden sonraki isteklerinin gerçekleşmesine mümkün olduğunca izin vermiş ancak bu tasarruf serbestisinin sınırı olarak saklı paylı mirasçılarını göstermiştir. Dolayısıyla mirasbırakan terekesi üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunurken, saklı paylı mirasçıların saklı paylarına dikkat etmekle yükümlüdür². Aksi takdirde mirasbırakanın tasarrufları, saklı paylı mirasçıların saklı paylarını ihlal ettiği ölçüde tenkise tabi tutulur. Kanun koyucunun özel bir önem verdiği saklı paylı mirasçıların varlık nedeni ise mirasbırakan ile aralarındaki yakın aile bağlarına dayanmaktadır. Ancak yakın aile bağları dediğimiz kavram özünde kutsal bir göreve hizmet etse de her zaman kopmaz nitelikte değildir. Bazı durumlarda bu bağlar zayıflayabilir ve yakın aile bağı kavramı içi boş bir kelimedenden öteye gitmez. Başka bir ifadeyle, bu kavramı oluşturan değerler temelinden sarsılabilir. Böyle bir durumda kanun

---

İnan/Şeref Ertaş/Hakan Albaş, *İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, 12. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, § 24 N. 998 vd; Fikret Eren, İpek Yücer Aktürk, *Türk Miras Hukuku*, 6. Bası, Legem Yayınevi, Ankara 2024, s. 261 vd.; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 13. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2023, s. 198 vd.; Rona Serozan/Baki İlkey Engin, *Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları*, 8. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, § 3 N. 1 vd.; Bilge Öztan, *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*, 14. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2024, s. 74 vd.; Gökhan Antalya/İpek Sağlam, *Marmara Hukuk Yorumu- Miras Hukuku*, Cilt III, 5. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, § 9 N. 1286 vd.; Sezer Çabri, *Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 495-574)*, Cilt I, 2. Bası, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, § 13 N. 337 vd.; Mehmet Ayan, "Saklı Paylı Mirasçılar ve Saklı Payları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2002, C. 10, S. 1-2, s. 8 vd.; Mehmet Ayan/Nurşen Ayan, *Miras Hukuku*, 11. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s. 199 vd.; Süleyman Yılmaz, *Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 112 vd.; Suat Sarı, *Uygulamalı Miras Hukuku- Temel Kavramlar-Yasal Mirasçılık-Saklı Paylar-Tasarruf Oranı-Tenkis*, 10. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021, s. 78.

² Mirasbırakanın tasarruf özgürlüğünün artırılması amacıyla İsviçre Medeni Kanunu'nda (ZGB) bir takım değişikliklere gidilmiş ve bu değişiklikler 1.1.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre anne-babanın saklı payı kaldırılmıştır. Bu kapsamda yalnızca altsoyun, eşin veya kayıtlı partnerin saklı paylı mirasçı olacağı hüküm altına alınmıştır (ZGB Art 470). Ayrıca altsoyun saklı pay oranı da azaltılmıştır (ZGB Art 471).

koyucu açısından saklı paylı mirasçının korunmaya değer bir menfaati kalmaz. Bu korumanın ortadan kalkmasıyla mirasbırakana dilerse saklı paylı mirasçısını özel hukuk hükümleri çerçevesinde cezalandırabilme hakkı tanınmıştır³.

Mirasçılıktan çıkarmanın bir diğer görünümünde ise koruma amacı bulunmaktadır. TMK md. 513 hükmündeki düzenleme kapsamında mirasbırakan, saklı paylı mirasçısını cezalandırmamakta aksine altsoyunun doğmuş ya da doğacak çocuklarını ekonomik olarak korumaktadır.

I. CEZAI MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN TANIMI VE AMACI

Cezai mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakana bazı durumların varlığı halinde saklı paylı mirasçısını miras payından mahrum bırakabilme yetkisi tanıyan kanuni bir imkândır⁴. Bu yetkiyi kullanan mirasbırakan, kopan aile bağları sebebiyle saklı paylı mirasçısını

³ Cezai mirasçılıktan çıkarmanın, Alman Hukukundaki görünümü saklı paydan uzaklaştırmadır. Ayrıntılı açıklama için bkz. Nalan Kahveci, "Alman Medeni Kanununda Saklı Paydan Uzaklaştırma Sebeplerine İlişkin Yapılan Değişiklikler ve İsviçre-Türk Hukuku ile Karşılaştırması", *Prof. Dr. Aydın Zeokliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi*, Y. 2013, C. 8, Sayı: Özel, s. 1483-1524; Gözde Çağlayan Aygün, "Alman Hukukuna Göre Mirasbırakanın Saklı Paylı Mirasçılarını Saklı Paydan Çıkarmak İçin Sahip Olduğu Hukuki Bir Çare Saklı Paydan Uzaklaştırma", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 30, S. 1, Y. 2022, 485-510.

⁴ Doktrindeki cezai mirasçılığa ilişkin tanımlar için bkz. Ferih Bedii Tongsir, "Mirastan İskat ve Mahrumiyet Müesseseleri Hakkında Düşünceler", *Mukayesi Hukuk Araştırma Dergisi*, Y. 1958, S. 2, s. 249; Rıza Çubukgil, "Mirastan Adi İskatın Hukuki Mahiyeti ve Sebepleri", *AÜHFD*, Y. 1950, C. 7, S. 3-4, s. 442; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 767; Serozan/Engin, § 4 N. 183; Kahveci, s. 1485; Ayan/Ayan, s. 211; Kürşad Yağcı, *Cezai Mirasçılıktan Çıkarma*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2013, s. 13; Oğuz Ersöz, "Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Y. 2019, C. 7, S. 14, s. 197; Dilşad Keskin/H. Reyhan Demircioğlu, *Medeni Hukuk – II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku)*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 250.

cezalandırmaktadır⁵. Bu sebeple doktrinde, cezai mirasçılıktan çıkarmanın bir özel hukuk ya da medeni hukuk cezası olarak nitelendirilebileceği ifade edilmiştir⁶. Elbette ki mirasbırakanın bu yola başvurmama hakkı vardır. Başka bir ifadeyle, mirasbırakan her ne olursa olsun saklı paylı mirasçısının saklı payını almasını engellemek istemeyebilir. Zira cezai mirasçılıktan çıkarmanın söz konusu olabilmesi için her şeyden önce mirasbırakanın bu yöndeki iradesine ihtiyaç vardır. O halde mirasbırakan; kanunda yer alan sebeplerin gerçekleşmesi üzerine yapacağı bir ölüme bağlı tasarrufla, saklı paylı mirasçısının saklı payını tamamen ya da kısmen almasına engel olma hakkına sahiptir.

II. CEZAI MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN BENZER KURUMLARDAN AYIRT EDİLMESİ

Cezai mirasçılıktan çıkarma, miras hukukunda yer alan bazı kurumlarla benzer özellikler taşımaktadır. Dolayısıyla cezai mirasçılıktan çıkarmayı söz konusu kurumlardan ayıran nitelikleri tespit etmek gerekir.

A. Mirastan Uzaklaştırmadan Ayırt Edilmesi

Mirastan uzaklaştırma, saklı paylı olmayan yasal mirasçılarının miras paylarını almalarını engelleyen bir kurumdur⁷. Bunun gibi, saklı paylı mirasçılarının saklı payları dışında kalan miras paylarından yoksun kalmalarını da sağlar⁸. Zira hem saklı paylı olmayan mirasçılarının miras payları hem de saklı paylı mirasçılarının saklı payları dışında kalan miras

⁵ Doktrinde, cezai mirasçılıktan çıkarmanın temelindeki düşünce şu şekilde ifade edilmiştir: “Mirasbırakanı bir eliyle arkadan hançerleyen saklı paylı hısım veya eş öteki eliyle miras talep etmeye kalkışmamalıdır”. Bkz. Serozan/Engin, § 4 N. 183.

⁶ Peter Weimar, (Hrsg: Heinz Hausheer/ Hans Peter Walter), *BK - Berner Kommentar*, Band/Nr. III/1/1, *Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Die Erben, Die gesetzlichen Erben, Die Verfügungen von Todes wegen, Die gesetzlichen Erben; Die Verfügungsfähigkeit, Die Verfügungsfreiheit, Die Verfügungsarten, Die Verfügungsformen*, Art. 457-516 ZGB, Stämpfli Verlag, Bern, 2009, ZGB Art 477 Rn. 3; Çubukgil, s. 443; Serozan/Engin, § 4 N. 183; Yağcı, s. 15; Kahveci, s. 1487; Ersöz, s. 198.

⁷ Kocayusufpaşaoğlu, s. 307; Dural/Öz, s. 212; Çabri, § 17 N. 430.

⁸ Çabri, § 17 N. 431; Yağcı, s. 49.

payları, mirasbırakanın üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği kısma girmektedir. Cezai mirasçılıktan çıkarma kurumunun hedefi ise saklı paylardır. Dolayısıyla cezai mirasçılıktan çıkarma, saklı paylı mirasçılardan saklı paylarını kısmen ya da tamamen mahrum bıraktırmaya yöneliktir. O halde mirasbırakan, yapmış olduğu bir ölüme bağlı tasarrufta saklı paylı olmayan bir mirasçısını mirasından çıkarttığını belirtse hatta mirasçılıktan çıkarmaya ilişkin sebeplere dayansa dahi bu tasarruf mirastan uzaklaştırma olarak kabul edilecektir.

Doktrinde mirastan uzaklaştırmanın iki şekilde yapılabileceği belirtilmiştir. Buna göre mirasbırakan, saklı paylı olmayan yasal mirasçısının miras payını almasını istemediğini açıkça belirtmişse doğrudan mirastan uzaklaştırma söz konusu olur. Mirasbırakanın bu yöndeki iradesini ortaya koymayıp terekesinin tamamı üzerinde tasarrufta bulunarak saklı paylı olmayan mirasçının miras payını almasını engellerse dolaylı mirastan uzaklaştırmanın varlığı kabul edilecektir⁹. Cezai mirasçılıktan çıkarmanın, mirastan uzaklaştırmada olduğu gibi dolaylı bir şekilde gerçekleşmesi mümkün değildir¹⁰.

Mirastan uzaklaştırma söz konusu olduğunda mirasbırakan tam bir serbesti içindedir. Mirasçılık çıkarmaya ilişkin kanunda yazılı nedenlere dayanabileceği gibi hiçbir sebep göstermeden de mirastan uzaklaştırma yapılabilir¹¹. Buna karşılık cezai mirasçılıktan çıkarma ancak kanunda yazılı nedenlerin varlığı halinde söz konusu olur.

---

⁹ Çubukgil, s. 441 dn. 1; Yağcı, s. 52-53; Çabri, § 17 N. 433; Ersöz, s. 200. Mirastan uzaklaştırmanın söz konusu olabilmesi için mirasbırakanın herhangi bir sebep göstermesi gerekmediğinden her iki tür uzaklaştırma da aynı amaca hizmet edecektir.

¹⁰ Yağcı, s. 54; Çabri, § 17 N. 433.

¹¹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 307; Dural/Öz, s. 212; Çabri, § 17 N. 432. Mirastan uzaklaştırma için sebep gösterilmesi gerekmemekle birlikte, bir ölüme bağlı tasarrufla kanundaki şekil kurallarına uygun yapılması gerekmektedir. Çabri, § 17 N. 434.

B. Mirastan Yoksunluktan Ayırt Edilmesi

Mirastan yoksunluk TMK md. 578¹² hükmünde düzenlenmiştir. Hükümde yer alan sebeplerin gerçekleşmesi halinde kanuni ya da atanmış mirasçının mirasçılığı kendiliğinden sona erer. Bunun gibi vasiyet alacaklısının da talep hakkı kanun gereği ortadan kalkar¹³.

Cezai mirasçılıktan çıkarma ve mirastan yoksunluk kurumları birbirine çok benzemektedir. Dolayısıyla cezai mirasçılıktan çıkarma mevcutken kanun koyucunun neden mirastan yoksunluk kurumuna ihtiyaç duyduğu sorusunun cevaplandırılması gerekir. Yukarıda da açıklandığı üzere, cezai mirasçılıktan çıkarmanın söz konusu olabilmesi için mirasbırakanın çıkarma yönündeki iradesine ihtiyaç vardır. Ancak bazı durumlarda mirasbırakanın bu yöndeki iradesini açıklaması mümkün olmaz. Dolayısıyla kanun koyucu, TMK md. 578 hükmünde düzenlenen hallerde mirasbırakanın mirasçısını mirasından mahrum bırakmak isteyebileceği yönünde farazi iradesinin varlığını kabul etmiştir¹⁴. Bu sebeple hükümde yer alan durumlarda mirastan yoksunluk kendiliğinden gerçekleşmektedir.

Cezai mirasçılıktan çıkarma ile mirastan yoksunluk arasındaki temel farkları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Cezai mirasçılıktan çıkarma yalnızca saklı paylı mirasçılara yöneliktir. Mirastan yoksunluk ise saklı paylı mirasçılar haricinde

---

¹² TMK md. 578 hükmündeki düzenleme şu şekildedir: “Aşağıdaki kimseler, mirasçı olamayacakları gibi; ölüme bağlı tasarrufla herhangi bir hak da edinemezler:
1. Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler,
2. Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler,
3. Mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlayanlar ve engelleyenler,
4. Mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar. Mirastan yoksunluk, mirasbırakanın affıyla ortadan kalkar”.

¹³ Dural/Öz, s. 378; İnan/Ertaş/Albaş, § 28 N. 1489.

¹⁴ Yağcı, s. 58.

kanuni mirasçuları, atanmış mirasçuları ve vasiyet alacaklılarını da kapsar¹⁵.

- Cezai mirasçılıktan çıkarma için mirasbırakanın bir ölüme bağlı tasarrufta bulunması gerekir. Dolayısıyla mirasbırakanın çıkarmaya yönelik iradesine ihtiyaç vardır. Oysaki mirastan yoksunluk kanun gereği kendiliğinden gerçekleşmektedir¹⁶.

- Mirastan yoksunluğun gerçekleşebilmesi için TMK md. 578 hükmünde yer alan fiillerin mirasbırakana karşı işlenmiş olması gerekir. Cezai mirasçılıktan çıkarmada ise çıkarma sonucu doğuracak fiiller mirasbırakana karşı işlenmiş olabileceği gibi mirasbırakanın yakınlarına ya da aile üyelerine karşı işlenmesi de aynı sonucu doğurur. Dolayısıyla fiilin işlendiği kişi bakımından mirastan yoksunluk daha dar kapsamlıdır¹⁷.

---

¹⁵ Çubukgil, s. 446; Esat Şener, *Miras Hak ve Payları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1996, s. 136; Dural/Öz, s. 379; İnan/Ertas/Albaş, § 28 N. 1489; Hüseyin Hatemi, *Miras Hukuku*, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 124; Eren/Yücer Aktürk, s. 446; Antalya/Sağlam, § 11 N. 1545; Yağcı, s. 62; Erhan Günay, *Yargıtay Kararları ve Öğreti Görüşü Eşliğinde Mirasçılık Sıfatının Yitirilmesi*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 118; Aydın Tekdoğan, *Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları*, 5. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara 2023, s. 41; Yılmaz, s. 130.

¹⁶ Çubukgil, s. 446; Nur Çakın, "Türk Hukukunda Mirastan Iskat İle İlgili Problemler – Mirastan Iskat", *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 1974, S. 3, s. 523; Şener, Paylar, s. 136; Dural/Öz, s. 378; İnan/Ertas/Albaş, § 28 N. 1490; Hatemi, s. 124; İmre/Erman, s. 309; Eren/Yücer Aktürk, s. 446-447; Serozan/Engin, § 4 N. 185; Kılıçoğlu, Miras, s. 262; Öztan, Miras, s. 142; Antalya/Sağlam, § 11 N. 1545; Ayan/Ayan, s. 212-213; Yağcı, s. 62; Yılmaz, s. 130; Günay, s. 117; Tekdoğan, s. 41-42. Mirastan yoksunluk şartlarının bulunması halinde miras sözleşmesi kendiliğinden sona ermiş olacaktır. Bkz. Ömer Çınar, "Miras Sözleşmesinin Tek Taraflı İrade Beyanı İle Sona Erdirilmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y. 2007, C. 6, S. 12, s. 222.

¹⁷ Dural/Öz, s. 379; İnan/Ertas/Albaş, § 28 N. 1491; Serozan/Engin, § 4 N. 185; Eren/Yücer Aktürk, s. 446; Antalya/Sağlam, § 11 N. 1545; Yağcı, s. 62; Günay, s. 118; Yılmaz, s. 131.

- TMK md. 578/f.2 hükmünde mirastan yoksunluğun mirasbırakanın affıyla ortadan kalkacağı düzenlenmiştir. Benzer bir düzenleme cezai mirasçılıktan çıkarmada yer almamaktadır. Dolayısıyla afla cezai mirasçılıktan çıkarmanın ortadan kalkıp kalkmayacağı konusu tartışmalıdır¹⁸.

- Cezai mirasçılıktan çıkarma, saklı paylı mirasçılar için söz konusu olabildiğinden yalnızca gerçek kişileri mirastan çıkarmak mümkündür. Oysaki mirastan yoksunluk, atanmış mirasçılar ve vasiyet alacaklılarını da kapsadığından tüzel kişilerin de mirastan yoksun kalabilecekleri ileri sürülmüştür¹⁹.

- Cezai mirasçılıktan çıkarma, saklı payın tamamını kapsayabileceği gibi bir kısmı için de söz konusu olabilir²⁰. Mirastan

¹⁸ Tartışmalar için bkz. Dural/Öz, s. 222-223; İmre/Erman, s. 251-252.

¹⁹ Şener, Paylar, s. 136; İnan/Ertaş/Albaş, § 28 N. 1489; İmre/Erman, s. 307; Günay, s. 118; Yılmaz, s. 130. Tüzel kişiler bakımından mirastan yoksunluğun söz konusu olabilmesi için TMK md. 50 hükmü çerçevesinde bir değerlendirme yapmak gerekecektir. Dolayısıyla tüzel kişiliğin organının görevini ifa ederken TMK md. 578 hükmünde yer alan fiillerden birini mirasbırakana karşı işlemesi gerekecektir. Bkz. Baki İlkay Engin, *Mirastan Yoksunluk*, Beşir Kitabevi, İstanbul 2010, s. 80-81.

²⁰ Kısmi cezai mirasçılıktan çıkarma söz konusu olduğunda saklı paylı mirasçının saklı payının bir kısmından mahrum bırakılır. Kalan saklı pay üzerinde mirasçılığı devam etmektedir. Çubukgil, s. 444; Dural/Öz, s. 218; Ayan/Ayan, s. 217; Antalya/Sağlam, § 6 N. 960; Yağcı, s. 359. Aksi yöndeki görüşe göre ise cezai mirasçılıktan çıkarmanın kısmi olarak yapılması mümkün değildir. Ancak mirasbırakan mirasçılıktan çıkardığı mirasçısına belirli mal bırakabilir ya da saklı payının bir kısmı için mirasçı atayabilir. Yine de böyle bir durum kısmi mirasçılıktan çıkarma olarak kabul edilmez. Weimar, ZGB Art. 477 Rn. 17; Klaus Bürgi, (Hrsg: Jolanta Kren Kostkiewicz/Stephan Wolf/Marc Amstutz/Roland Fankhauser), *ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK - Orell Füßli Kommentar*, 4. Aktualisierte Auflage, Orell Füßli Verlag, Zürich 2021, ZGB Art. 477 Rn. 4. Mirastan çıkarılan saklı paylı mirasçı miras ehliyeti olmayan bir kimse değildir. Bu nedenle mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufla ona bir kazandırmada bulunmuşsa bu tasarruf üzerinde hak sahibidir. Weimar, ZGB Art. 478 Rn. 5; Christoph Wildisen, (Hrsg: Ruth Arnet/ Peter

yoksunluk ise kanun gereği kendiliğinden gerçekleştiğinden kısmi yoksunluk mümkün değildir²¹.

C. Mirastan Feragatten Ayırt Edilmesi

Mirastan feragat sözleşmesi, TMK md. 528-530 hükümleri arasında düzenlenmiştir. Doktrinde mirastan feragat şu şekilde tanımlanmıştır: “*Mirastan feragat ile müstakbel ve muhtemel mirasçı, mirasbırakana karşı ileride doğacak olan miras hakkından mirasbırakan ile yapacağı bir sözleşmeyle vazgeçer. Yapılan sözleşmeye mirastan feragat sözleşmesi denir.*”²².

Mirastan feragat ile cezai mirasçılıktan çıkarma arasındaki ilk fark, şekil yönündendir. TMK md. 528/f.1 hükmünde de belirtildiği üzere; mirastan feragat, mirasbırakan ile bir mirasçısı arasında akdedilecek olan (olumsuz) miras sözleşmesiyle gerçekleşir. Dolayısıyla mirastan feragat ancak iki taraflı hukuki işlemle söz konusu olabilir. Cezai mirasçılıktan çıkarmada ise mirasbırakan yapacağı bir ölüme bağlı tasarrufla mirasçısını çıkartabilir²³. Dolayısıyla karşı tarafın kabulüne

---

Breitschmid/Alexandra Jungo), *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB*, 4. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich - Genf 2023, ZGB Art 478 Rn. 1.

²¹ Utku Baydar, *Türk Medeni Kanuna Göre Mirasçılıktan Çıkarma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2005, s. 14; Yağcı, s. 63; Ersöz, s. 203.

²² Dural/Öz, s. 201. Doktrindeki benzer tanımlar için bkz. Wilfried Schlüter, *Erbrecht*, 16. Auflage, München 2007, s. 132; İnan/Ertas/Albaş, § 19 N. 842; Ayan/Ayan, s. 167; Çabri, § 35 N. 792; Cem Baygın, *Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005, s. 117; Hande Deniz, “Boşanmanın Mirastan Feragat Sözleşmesine Etkisinin Değerlendirilmesi”, *TBB Dergisi*, Y. 2024, S. 170, s. 309. Mirastan feragat sözleşmesine yönelik ayrıntılı çalışma için bkz. Gökhan Antalya, *Mirastan Feragat Sözleşmesi*, Alkım Yayınları, İstanbul 1999.

²³ Çakın, s. 524; Serozan/Engin, § 4 N. 185; İmre/Erman, s. 249; Antalya, s. 55; Yağcı, s. 71; Yılmaz, s. 122; Ersöz, s. 207.

ihtiyaç duymadan hazırlayacağı bir vasiyetname ile mirasçısının mirasçılığını engelleyebilir²⁴.

Mirastan feragat bir sözleşme olduğu için tarafların iradelerinin uyumu gerekir. Bu kapsamda feragat edenin feragat etmekte rızası olmalıdır. Buna karşılık cezai mirasçılıktan çıkarma tek taraflı bir işlem olan ölüme bağlı tasarrufla gerçekleştirildiğinden, mirastan çıkarılan saklı paylı mirasçının rızası doğal olarak aranmaz²⁵.

Cezai mirastan çıkarma, saklı paylı mirasçılara yöneliktir. Mirastan feragat sözleşmesinde ise feragat edenin mutlaka saklı paylı mirasçı olması şart değildir. Mirasbırakanın saklı paylı olmayan mirasçısıyla ya da atanmış mirasçılıyla da mirastan feragat sözleşmesi yapılması mümkündür²⁶.

Mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkartabilmesi ancak TMK md. 510 hükmünde yer alan şartların gerçekleşmesi halinde söz konusu olur. Oysaki mirastan feragat sözleşmesi akdetmek için herhangi bir koşul aranmamakta, tarafların iradesine bırakılmaktadır²⁷. Zira mirastan feragat sözleşmesinde, cezai mirasçılıktan çıkarmada olduğu gibi cezalandırma amacı güdülmez²⁸.

---

²⁴ Belirtmek gerekir ki, miras sözleşmesiyle de mirasbırakanın mirasçısını çıkarması mümkündür. Bkz. “Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Kanunda Öngörülen Şekle Uygun Yapılması” başlığı altındaki açıklamalarımız.

²⁵ Antalya, s. 54; Yağcı, s. 72; Ersöz, s. 207.

²⁶ Dural/Öz, s. 203; İnan/Ertaş/Albaş, § 19 N. 846-847; Yağcı, s. 73; Deniz, s. 318; Ersöz, s. 207. Mirastan feragat edenin mutlaka saklı paylı mirasçı olması gerekmemekle birlikte, saklı paylı olmayan mirasçıyla mirastan feragat sözleşmesi yapılmasının pratikte bir anlamı yoktur. Zira mirasbırakan, saklı paylı olmayan mirasçının miras payı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahiptir. Dural/Öz, s. 203; İnan/Ertaş/Albaş, § 19 N. 848; Yağcı, s. 73; Çabri, § 35 N. 793. Bunun gibi, atanmış mirasçılarla da mirastan feragat sözleşmesi yapmak yerine vasiyetnamenin geri alınması yoluna başvurulabilir ya da yeni bir ölüme bağlı tasarrufta bulunarak hak sahibi olmasını engelleyebilir. Dural/Öz, s. 203; İnan/Ertaş/Albaş, § 19 N. 848.

²⁷ Antalya, s. 54; Ersöz, s. 207.

²⁸ Antalya, s. 54; Yağcı, s. 73; Ersöz, s. 207.

Cezai mirasçılıktan çıkarmanın amacı cezalandırma olduğundan, yalnızca TMK md. 510 hükmündeki fiilleri gerçekleştiren kimse mirasçılıktan çıkartılır. Başka bir ifadeyle, cezai mirasçılıktan çıkarma kişisel bir sonuç doğurur ve alt soyu etkilemez²⁹. Mirastan feragatte ise TMK md. 528 hükmündeki düzenleme uyarınca, sözleşmede aksi öngörülmedikçe, bir karşılık sağlanarak yapılan feragat altsoyun da mirasçılığını etkiler. Dolayısıyla ivazlı mirastan feragat sözleşmesinin kişisel bir sonuç doğurduğu söylenemez.

D. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarmadan Ayırt Edilmesi

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma³⁰, TMK md. 513 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre *“Mirasbırakan, hakkında borç ödemedен aciz belgesi bulunan altsoyunu, saklı payının yarısı için mirasçılıktan çıkarabilir. Ancak, bu yarıyı mirasçılıktan çıkarılanın doğmuş ve doğacak çocuklarına özgülemesi şarttır. Miras açıldığı zaman borç ödemedен aciz belgesinin hükmü kalmamışsa veya belgenin kapsadığı borç tutarı mirasçılıktan çıkarılanın miras payının yarısını aşmıyorsa, mirasçılıktan çıkarılanın istemi üzerine çıkarma iptal olunur”*.

²⁹ Dural/Öz, s. 218; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 786; Antalya, s. 54; Yağcı, s. 74.

³⁰ TMK'daki hüküm başlığı, borç ödemedен aciz sebebiyle mirasçılıktan çıkarmadır. Doktrinde ise *“koruyucu mirasçılıktan çıkarma”* veya *“koruyucu iskat”* olarak da adlandırılmaktadır. Bkz. Şener, Paylar, s. 179; İmre/Erman, s. 256; Eren/Yücer Aktürk, s. 212; Serozan/Engin, § 4 N. 193; Dural/Öz, s. 223; İnan/Ertas/Albaş, s. 277; Hatemi, s. 123; Antalya/Sağlam, § 6 N. 979; Ayan/Ayan, s. 223; Çabri, § 20 N. 487. Koruma amacıyla mirasçılıktan çıkarma olarak da anılmaktadır. Bkz. Kılıçoğlu, Miras, s. 178. Koruyucu mirasçılıktan çıkarmaya yönelik ayrıntılı bilgi için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, s. 318 vd.; Dural/Öz, s. 223 vd.; İmre/Erman, s. 255 vd.; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 800 vd.; Eren/Yücer Aktürk, s. 212 vd.; Ayan/Ayan, s. 223 vd.; Antalya/Sağlam, § 6 N. 979 vd.; Öztan, Miras, s. 157 vd.; Köksal Kocağa, *“Borç Ödemedен Aciz Sebebiyle Mirasçılıktan Çıkarma (MK m. 513)”*, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2005, C.7, S.1, s. 83-102; Çabri,, § 20 N. 487 vd.; Kılıçoğlu, Miras, s. 178 vd.; Yılmaz, s. 127 vd.

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma kurumunun adalete ve hukuka aykırı olduğu, kanuna karşı hileyi teşvik ettiği yönündeki eleştiriler için bkz. İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 801 dn. 350'de anılan yazarlar.

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma, TMK'da mirasçılıktan çıkarma başlığı altında düzenlenmiş olmakla birlikte, özünde cezai mirasçılıktan çıkarmadan çok daha farklı bir amaca hizmet etmektedir³¹. Koruyucu mirasçılıktan çıkarmanın amacı, aciz halindeki altsoyun çocuklarının korunmasıdır³². Buna göre, aciz halindeki altsoyun saklı payının tamamının alacaklılarının eline geçmesi önlenmekte ve saklı payın yarısının onun çocuklarına özgülenmesi sağlanmaktadır. Cezai mirasçılıktan çıkarmanın amacı ise saklı paylı mirasçının cezalandırılmasıdır. O halde iki kurum arasındaki en temel farklardan birisi, hangi amaca hizmet ettikleri yönündedir³³.

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma ve cezai mirasçılıktan çıkarma arasındaki bir diğer fark, kimleri kapsadığı yönündedir. Cezai mirasçılıktan çıkarma, TMK md. 510 hükmündeki koşulların gerçekleşmesi halinde tüm saklı paylı mirasçılar bakımından uygulanabilir. Oysaki koruyucu mirasçılıktan çıkarma, yalnızca mirasbırakanın alt soyu için söz konusu olabilir. Dolayısıyla mirasbırakan, hakkında borç ödemededen aciz belgesi bulunan eşini, anne ya da babasını TMK md. 513 hükmü kapsamında mirasçılıktan çıkartamaz³⁴.

---

³¹ Koruyucu mirasçılıktan çıkarmanın tam manasıyla bir çıkarma olmadığı, saklı payın sınırlandırılması olarak düşünülmesi gerektiği yönünde bkz. İmre/Erman, s. 256; Çabri, § 20 N. 489; Kocaağa, s. 85.

³² Çubukgil, s. 443; Dural/Öz, s. 223; İmre/Erman, s. 256; Serozan/Engin, § 4 N. 193; Eren/Yücer Aktürk, s. 213; Antalya/Sağlam, § 6 N. 979; Çabri, § 20 N. 487; Kocaağa, s. 84; Yağcı, s. 66.

³³ Çubukgil, s. 443; Kocaağa, s. 85; Yağcı, s. 68; Ersöz, s. 203.

³⁴ Kocaağa, s. 85; Yağcı, s. 67; Çabri, § 20 N. 488; Ersöz, s. 203. Doktrinde, koruyucu mirasçılıktan çıkarmanın yalnızca altsoy için mümkün olabilmesi eleştirilmiş ve hakkında borç ödemededen aciz belgesi bulunan anne ya da babanın da hükmün kapsamına alınıp kardeşlerin de korunmasının yerinde olacağı ifade edilmiştir. Bkz. Yağcı, s. 67 dn. 160. Kanaatimizce, saklı pay korumasından yararlanamayan kardeşlerin koruyucu mirasçılıktan çıkarma kurumu kapsamında korunmasına gerek yoktur. TMK md. 513 hükmündeki düzenlemenin ne kadar yerinde bir düzenleme olduğu bile tartışma konusu iken, hükmün kapsamına giren saklı paylı mirasçıların genişletilmesi alacaklıları zor duruma düşürmekten öteye geçmeyecektir.

Cezai mirasçılıktan çıkarmada, mirasbırakan saklı paylı mirasçısının isterse saklı payının tamamını almasına engel olabileceği gibi isterse saklı payın yalnızca bir kısmını kapsayacak şekilde çıkarma yapabilir. Koruyucu mirasçılıktan çıkarmada ise saklı payın tamamının altsoyun çocuklarına özgülenmesi mümkün olmaz. Zira TMK md. 513 hükmünde altsoyun saklı payının yarısının çocuklara özgülenebileceği belirtilmiştir³⁵.

Koruyucu mirasçılıktan çıkarmada, mirasbırakan saklı payının yarısı için hakkında aciz belgesi bulunan altsoyunu çıkartabilir ancak bu saklı payı altsoyun doğmuş ya da doğacak çocuklarına özgülemekle yükümlüdür. Dolayısıyla çıkartılan altsoyun saklı payı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahip değildir. Cezai mirasçılıktan çıkarmada ise çıkarılan saklı paylı mirasçının altsoyu yoksa onun saklı payı üzerinde tasarrufta bulunabilme imkânı vardır³⁶.

Cezai mirasçılıktan çıkarma saklı paylı mirasçının kusuru varsa söz konusu olur. Kusur yoksa mirasbırakan saklı paylı mirasçısını çıkartamaz. Koruyucu mirasçılıktan çıkarma ise kusurdan bağımsızdır. Mirasbırakanın altsoyunun aciz haline düşmekte kusurunun olup olmaması önem arz etmez³⁷.

III. CEZAI MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN GEÇERLİLİĞİNE İLİŞKİN ŞARTLAR

A. Çıkartılmak İstenen Mirasçının Saklı Paylı Olması

Daha önce de ifade edildiği gibi, cezai mirasçılıktan çıkarma ancak saklı paylı mirasçılar bakımından uygulama alanı bulabilecektir³⁸.

³⁵ Doktrinde, bizim de katıldığımız görüş uyarınca koruyucu mirasçılıktan çıkarma için saklı payın yarısı üst sınır olmalıdır. Bu kapsamda saklı payın yarısından daha azı bakımından da çıkarma mümkün olabilmelidir. Bkz. Tongsir, s. 260; Baydar, s. 105.

³⁶ Kılıçoğlu, Miras, s. 179; Kocaağa, s. 85; Yağcı, s. 67-68; Ersöz, s. 204.

³⁷ İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 806; Kılıçoğlu, Miras, s. 179; Baygın, s. 178; Kocaağa, s. 88; Yağcı, s. 69; Ersöz, s. 204.

³⁸ Yargıtay 2. HD, T. 17.07.2006, E. 2006/10023, K. 2006/11233 sayılı kararına göre "... Mirastan iskat, yalnızca mahfuz hisseli mirasçılar için söz konusu olur. (TMK. 510, TKM. 457/1) Mahfuz hissesi bulunmayan bir mirasçının iskat

TMK md. 510 hükmünde de bu durum açık bir şekilde düzenlenmiştir. O halde mirasbırakan, saklı paylı olmayan yasal mirasçuları için mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunamayacaktır. Daha önce de açıklandığı üzere, mirasbırakanın böyle bir tasarrufta bulunmasına ihtiyaç yoktur. Zira mirasbırakan, saklı paylı olmayan yasal mirasçılarının miras payları üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma

---

edilmesine ihtiyaç yoktur. Zira, mahfuz hisse dışında kalan kısım tasarruf nisabını teşkil eder (TKM. 452) ve vasiyetçi, esasen bunun üzerinde dilediği gibi serbestçe tasarruf edebilir. Bu itibarla vasiyetçi, vasiyetnamesinde, kendisinden önce ölen kardeşi Ömer'in çocuklarını (yeğenlerini) mirasçılıktan tamamen uzaklaştırdığını açıklamış olsa dahi bunlar yönünden bir iskattan söz edilemez. Bu bakımdan, Ömer çocuğu olan davacılar Mehmet, Asiye İldemir ve Şükriye Çalhan'ın iskatin iptalini talep ve dava etme hakları bulunmamaktadır. Bunlar yönünden iskatin iptali davasının aktif husumet yokluğundan reddi gerekirken, bu yönün gözetilmemesi doğru değil ise de, bunlarla ilgili verilen ret hükmü sonucu itibarıyla doğru olduğundan, bu davacıların bu yöne ilişkin temyiz itirazlarının reddine...". Karar için bkz. Ömer Uğur Gençcan, Miras Hukuku, 5. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 525.

İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesi, TMK md. 510 hükmü kapsamında yalnızca saklı paylı mirasçıların mirasçılıktan çıkartılabilmesinin Anayasa md. 35 hükmünde yer alan eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. İtirazın gerekçesi olarak; saklı paylı olmayan mirasçıların TMK md. 510 hükmündeki koşulları yerine getirirse bile mirasçılıktan çıkartılmayacaklarını, saklı paylı olmayan mirasçılarının saklı paylı mirasçılara göre daha üstün bir konuma getirildiğini ifade edilmiştir. Anayasa Mahkemesi ise iptali istenen hükmün somut uyuşmazlıkta uygulanamayacağını belirterek Mahkemenin yetkisizliği sebebiyle talebi reddetmiştir. (Anayasa Mahkemesi'nin T. 28.9.2023, E. 2023/73, K. 2023/166 sayılı kararı için bkz. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 1.9.2024). Belirtmek gerekir ki, TMK md. 510 hükmü kapsamında yalnızca saklı paylı mirasçılarının mirasçılıktan çıkartılabilmesi eşitlik ilkesine aykırı bir durum oluşturmamaktadır. Mirasbırakan, saklı paylı olmayan mirasçının yasal miras payı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahip olduğuna göre, saklı paylı olmayan mirasçı saklı paylı mirasçıdan daha üstün bir hak sahibi olarak kabul edilemez.

hakkına sahiptir³⁹. Bunun gibi, mirasbırakanın saklı paylı mirasçının saklı payı dışında kalan yasal miras payı üzerindeki tasarrufları da mirasçılıktan çıkarma olarak kabul edilmeyecektir⁴⁰.

Saklı paylı mirasçılarının kimler olduğu ise TMK md. 505/f.1 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre mirasbırakanın altsoyu, eşi, anne ve babası saklı paylı mirasçılardır⁴¹. TMK md. 500/f.1 hükmündeki düzenleme doğrultusunda evlâtlık ve altsoyu, evlât edinene kan hısumu gibi mirasçı olduğundan, evlatlık ve altsoyu da saklı paylı mirasçı olarak kabul edilecektir.

Mirasbırakanın aynı tasarrufta ve aynı nedene dayanarak birden çok saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkartması mümkündür. Zira TMK md. 510 hükmünde yer alan davranışları birden çok saklı paylı mirasçının gerçekleştirmesi halinde mirasbırakan dilerse hepsini mirasçılıktan çıkartabilir⁴². Örneğin, iki kardeş babalarını birlikte öldürmeye teşebbüs etmişlerse mirasbırakan ikisini de mirasçılıktan çıkartabilir. Hatta kanunda yazılı koşulların gerçekleşmesi halinde tüm saklı paylı mirasçılarını aynı nedene dayanarak mirasçılıktan çıkartabilir.

Üzerinde düşünülmesi gereken bir konu da mirasbırakanın aynı ya da farklı tasarrufta hem saklı paylı mirasçısını hem de onun alt soyu olan başka bir saklı paylı mirasçısını çıkartmasının mümkün olup

---

³⁹ Çubukgil, s. 447; Hasan İşgüzar, *Yeni Türk Medeni Kanunu'na Göre Miras Hukuku Hükümlerindeki Değişiklikler ve Yenilikler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, s. 38; Kılıçoğlu, *Miras*, s. 166; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 769; Serozan/Engin, § 4 N. 183; İmre/Erman, s. 244; Ayan/Ayan, s. 212; Çabri, § 17 N. 430; Yılmaz, s. 122.

⁴⁰ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 2; Çakın, s. 523; İşgüzar, s. 38; İmre/Erman, s. 244; Serozan/Engin, § 4 N. 183; Eren/Yücer Aktürk, s. 206; Yağcı, s. 95.

⁴¹ 04.05.2007 tarihli ve 5650 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile TMK md. 505/f.1 hükmünde bir değişikliğe gidilmiş ve kardeşler saklı paylı mirasçılıktan çıkarılmıştır.

⁴² Serozan/Engin, § 4 N. 187; Yağcı, s. 95; Doruk Gönen, "Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Amacı ve Cezai Mirasçılıktan Çıkmaya Tabi Kişilerin Kapsamı", *Prof. Dr. Hasan Erman'a Armağan*, Der Yayınları, İstanbul 2015, s. 337; Ersöz, s. 213.

olmadığıdır. Başka bir ifadeyle, mirasbırakan oğlunu ya da kızını mirasçılıktan çıkartırken ayrıca çıkartmak istediği oğlundan ya da kızından olma torununu da aynı ya da başka tasarrufla mirasçılıktan çıkartabilecek midir? Konuya ilişkin olarak Yargıtay 2. Hukuk Dairesi tarafından verilen bir karar dikkat çekicidir⁴³. Karara konu olayda mirasbırakan, hem çocuğunu hem de torunu mirasçılıktan çıkartmış ancak Yargıtay mirasbırakan öldüğünde çocuğunun alt soyunun saklı paylı mirasçı olmaması sebebiyle toruna ilişkin mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun iptaline karar vermiştir. Bu karar doktrinde pek çok açıdan eleştirilmiştir. Öncelikle kararda torun bakımından mirasçılıktan çıkarma sebebi bulunup bulunmadığı irdelenmemiştir. Çıkarma tasarrufunun iptal sebebi olarak yalnızca torunun mirasbırakanın ölümü anında saklı paylı mirasçı olmamasına dayanılmıştır. Doktrinde de ifade edildiği gibi, mirasbırakan hayattayken saklı paylı mirasçı olmayan ancak ileride saklı paylı mirasçı olma olasılığı bulunan kimselerin de mirasçılıktan çıkarılabilmesi mümkün olmalıdır⁴⁴. Ayrıca TMK md. 510 hükmünde yer alan “saklı paylı mirasçılar” ifadesinin lafzi değil amaca

⁴³ Yargıtay 2. HD T. 02.07.2009, K. 2009/13172, E. 2008/3734 sayılı kararına göre “...Miras bırakan Yusuf, 21.03.1989 tarihli vasiyetnamesiyle; “oğlu Ercüment’i kendisini öldürmeye teşebbüs ettiğinden ve eşinin kardeşi Cavit’i öldürdüğünden ve bu hususun Manisa Ağır Ceza Mahkemesi’nin 1988/16 esas, 1988/53 karar sayılı kararıyla sübuta ermiş bulunduğu bahisle, mirasından ıskat ettiğini bildirmiş, aynı tasarrufunda, Ercüment’in fürularının da terekeden mahfuz hisse talep edemeyeceklerini ... ” beyan etmiş, 15.02.2007 tarihinde vefat etmiştir. Davacı Hafize, ıskat edilen Ercüment’in çocuğu, miras bırakan Yusuf’un torunudur. Miras, miras bırakanın ölümüyle açılır (TMK m. 575/1). Mirasçılık ve mirasın geçişi miras bırakanın ölümü tarihine göre belirlenir. Türk Medeni Kanunu’nun 510/1. maddesi uyarınca ancak “saklı paylı mirasçılar” mirasçılıktan çıkarılabilir. Miras bırakanın ölümü tarihinde oğlu Ercüment sağ olduğuna göre, Hafize’nin mirasın açıldığı tarihte saklı paylı mirasçılığı söz konusu değildir. Dolayısıyla vasiyetnamede yer alan “Ercüment’in fürularına” ilişkin tasarruf Hafize bakımından geçerli değildir. O halde, Hafize ile ilgili tasarruf yönünden davanın kabulüne, vasiyetnamenin “Ercüment’in fürularına” ilişkin bölümünün iptaline karar verilmesi gerekirken, onun yönünden de ret hükmü kurulması doğru bulunmamıştır...” (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 15.05.2024).

⁴⁴ Serozan/Engin, § 4 N. 187; Gönen, s. 338; İmre/Erman, s. 244-245; Yağcı, s. 96-97; Ersöz, s. 215.

göre yorumlanması gerektiği; bu kapsamda, mirasbırakanın ölümü anında saklı paylı mirasçı sıfatına sahip olmayan kişiler için yapılan çıkarılma tasarrufunun da geçerli olacağı belirtilmiştir⁴⁵.

Kanaatimizce de aksi düşüncenin kabulü hükmün düzenleniş amacından uzaklaştırıcaktır. Zira mirasbırakanı öldürmeye birlikte teşebbüs eden çocuk ve torun örneğinde, çocuk mirastan çıkarılabilecek ve çıkarmanın şahsiliği gereği torun mirasçı olacaktır. Oysaki torun da mirasbırakanı öldürmeye teşebbüs etmiş olmasına karşın, mirasbırakan öldüğünde saklı paylı mirasçı sayılmadığı için bu eylemi cezasız kalacak ve mirastan pay alabilecektir. Belirtmek gerekir ki, bu durum yalnızca saklı paylı mirasçı ve onun saklı paylı mirasçı olan altsoyu (çocuk-torun) özelinde düşünülmemelidir. Aynı esas, mirasbırakanın üst soyu bakımından da geçerli olabilir. Örneğin; mirasbırakanın tek çocuğu ve annesinin hayatta olduğu bir olasılıkta, hastalığı sırasında kendisiyle hiç ilgilenmeyen çocuğunu mirasçılıktan çıkartıp onun miras payı üzerinde bir tasarrufta bulunmadığında artık ikinci zümrenin mirasçılığı gündeme gelecek ve annesi mirasçı olacaktır. Annesinin de çocuğu gibi kendisiyle hiç ilgilenmediğini varsayımında anne mirasçılıktan çıkarılmadığı için mirasçı olabilecektir. Dolayısıyla mirasbırakanın aynı ya da farklı tasarrufla hem altsoyunu hem de üst soyunu mirasçılıktan çıkarabilmesi mümkün görülmelidir.

B. Çıkarma Nedeninin Kanunda Sayılan Hallere Dayanması

Yukarıda da belirtildiği gibi, mirasbırakan saklı paylı mirasçısını ancak kanunda düzenlenen nedenlere dayanarak çıkartabilir. Bu sebepler TMK md. 510 hükmünde yer almaktadır. Hükümde çıkartılma sebebi olarak 2 farklı durum düzenlenmiştir⁴⁶. Mirasbırakan ve saklı

⁴⁵ Gönen, s. 338-339.

⁴⁶ TMK md. 510'da yer alan mirasçılıktan çıkarma sebepleri, bir sağlararası işlem olan bağışlayanın geri alınması sebeplerinden ikisiyle aynıdır. TBK md. 295 hükmündeki düzenleme şu şekildedir: "Bağışlayan, aşağıdaki durumlardan biri gerçekteşmişse, elden bağışlamayı veya yerine getirdiği bağışlama sözünü geri alabilir ve bağışlananın istem tarihindeki zenginleşmesi ölçüsünde, bağışlama konusunun geri verilmesini isteyebilir: 1. Bağışlanan, bağışlayana veya yakınlardan birine karşı ağır bir suç işlemişse. 2. Bağışlanan, bağışlayana veya onun ailesinden bir kimseye karşı kanundan doğan yükümlölüklerine önemli ölçüde

paylı mirasçısı arasındaki ilişki ne denli kopmuş olursa olsun bu iki nedenden biri yoksa saklı paylı mirasçı mirasçılıktan çıkartılamaz. Zira kanun koyucu, saklı paylı mirasçıların özel olarak korunması gerektiğini düşünmekte ve mirasçılıktan çıkarma gibi ağır bir yaptırımın ancak çok özel hallerde olmasını istemektedir. Bu sebeple TMK md. 510 hükmünde sayılan sebepler sınırlı sayıda (numerus clausus) düzenlenmiştir⁴⁷. Kanunda çıkarma nedenleri genel olarak açıklandığından, varlığı ve yorumu konusunda hakime geniş bir takdir yetkisi bırakılmıştır⁴⁸.

1. Saklı Paylı Mirasçının, Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Yakınlarından Birine Karşı Ağır Bir Suç İşlemesi

TMK md. 510/b. 1 hükmündeki düzenlemede “*mirasçının, mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemesi*” mirasçılıktan çıkarılma sebebi olarak kabul edilmiştir. Cezai mirasçılıktan çıkarılma sebeplerinden birini oluşturan bu düzenleme, kendi içinde bazı şartlar içermektedir. Öncelikle saklı paylı mirasçı tarafından işlenmiş ağır bir suç bulunması gerekmektedir. Bu suçun herhangi bir kimseye karşı değil mirasbırakana ya da mirasbırakanın yakınlarından birine karşı işlenmiş olması önem arz etmektedir⁴⁹. Dolayısıyla çalışmamızda ilk olarak “*ağır bir suç işlenmesi*” ifadesiyle ne anlatılmak istendiği incelenecektir. Ardından mirasbırakanın yakınlarıyla kimlerin kastedildiği açıklanacaktır.

---

aykırı davranmışsa. 3. Bağışlanan, yüklemeli bağışlamada haklı bir sebep olmaksızın yüklemeyi yerine getirmemişse.”

⁴⁷ İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 775; Kılıçoğlu, Miras, s. 169; Ayan/Ayan, s. 213; Baydar, s. 25; Yağcı, s. 101; Kahveci, s. 1488; Ersöz, s. 216.

⁴⁸ Baydar, s. 25; Yağcı, s. 101.

⁴⁹ Saklı paylı mirasçı cinayet, hırsızlık gibi ağır bir suç işlese bile mirasbırakana ya da yakınlarına yönelik değilse mirasçılıktan çıkarma sebebi yoktur. Peter Tuor/ Bernhard Schnyder/Jörg Schmid/Alexandra Rumojungo, *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*, 13. Auflage, Zürich-Basel-Genf 2009, s. 669; Weimar, ZGB Art 477 Rn. 9; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 5.

a. Ağır Bir Suç İşlenmesi

TMK md. 510/b. 1 kapsamında saklı paylı mirasçının mirasçılıktan çıkartılabilmesi için öncelikle bir suç işlenmiş olmalıdır⁵⁰. Suçun var olup olmadığı konusunda ise ceza hukuku normları esas alınacaktır⁵¹. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, suçun ağırlığı ceza hukuku kapsamında düşünülmecektir⁵². Dolayısıyla hâkim, suçun TMK md. 510 hükmünde düzenlenen ağırlıkta olup olmadığı konusunda ceza hukuku kurallarını esas almayacaktır⁵³. Buna göre, ceza

⁵⁰ Kabahatler ise TMK md. 510/b. 1 kapsamında çıkarma nedeni oluşturmayacaktır. Çakın, s. 525; İmre/Erman, s. 246; Ayan/Ayan, s. 213 dn. 28; Günay, s. 61; Yağcı, s. 120; Ersöz, s. 217; Dilşah Büşra Kartal, "Yargıtay Kararları Işığında Mirasçılıktan Çıkarmanın Geçerlilik Şartları", *SUHFD*, Y. 2022, C. 30, S. 2, s. 610; Hatice Kübra Ercoşkun Şenol, "Cezai Mirasçılıktan Çıkarma Sebepleri", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Y. 2023, C. 81, S. 2, s.555.

⁵¹ Tuor/ Schnyder/ Schmid/Rumo-jungo, s. 669; Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 3; Kocayusufpaşaoğlu, s. 308; Ayan/Ayan, s. 213; Öztan, Miras, s. 143; Yağcı, s. 121; Kahveci, s. 1490; Çabri, § 17 N. 440; Ersöz, s. 217; Keskin/Demircioğlu, s. 250; Ercoşkun Şenol, s. 555.

⁵² Şener, Paylar, s. 171; Dural/Öz, s. 213; İmre/Erman, s. 246; Eren/Yücer Aktürk, s. 207; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 778; Antalya/Sağlam, § 6 N. 937; Çabri, § 17 N. 440; Ayan/Ayan, s. 213; Baydar, s. 30; Gönen, s. 330; Yağcı, s. 121; Kahveci, s. 1490; Ersöz, s. 219; Keskin/Demircioğlu, s. 250; Hasan Çiftçi, *Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s. 141; Yılmaz, s. 123.

⁵³ Çubukgil, s. 448; Dural/Öz, s. 213; İmre/Erman, s. 246; Eren/Yücer Aktürk, s. 207; Antalya/Sağlam, § 6 N. 937; Baydar, s. 30; Gönen, s. 330; Yağcı, s. 121 dn. 76; Çabri, § 17 N. 440.

TMK md. 510 hükmünün gerekçesinde de şu ifadeler yer verilmiştir: "*Mirasçılıktan çıkarılanın işlediği suçun ağır bir suç oluşturup oluşturmadığına hukuk hakimi, Ceza Hukukunun buna ilişkin kararlarıyla bağlı olmaksızın karar verecektir.*" (Bkz. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss723_Madde_Gerekceleri_3.pdf. Erişim Tarihi: 04.04.2024.)

Bu durumun temel nedeni, bazı durumlarda ceza hukuku kapsamında ağır bir suç olarak kabul edilen eylemin aile bağlarını sarsmayacak nitelikte olabileceği, buna karşılık ceza hukukuna göre ağır bir suç olarak nitelendirilemeyecek bir suçun aile bağlarını koparmasının mümkün olmasıdır. Bkz. Çubukgil, s. 450.

hukuku çerçevesinde suç teşkil eden bir fiilin TMK md. 510 hükmü kapsamında ağır olduğunu kabul edebilmek için işlenen suçun aile bağlarını koparacak türden olması ve somut olay bakımından da aile bağlarını koparması gerekecektir⁵⁴. Bu çerçevede suçun ağırlığını tespit etmekte hem objektif hem de sübjektif ölçüt esas alınacaktır⁵⁵. Bunun sebebi, ortada bir suç bulunmakla birlikte aslında aile bağlarını etkilememesi durumunda keyfi çıkarmaların önüne geçebilmektir.

Suç işleyen saklı paylı mirasçı hakkında mahkûmiyet kararı verilmiş olup olmaması önem arz etmemektedir⁵⁶. Örneğin, suç zamanaşımına uğradığı için saklı paylı mirasçı hakkında mahkûmiyet kararı verilememiş olsa bile mirasçılıktan çıkarılması gündeme gelebilir⁵⁷. Bunun gibi suçun teşebbüs aşamasında kalması da cezai mirasçılıktan çıkarmaya engel değildir⁵⁸.

⁵⁴ Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 5; Kocayusufpaşaoğlu, s. 309; Çubukgil, s. 448; Çakın, s. 524; Dural/Öz, s. 213; Ayan/Ayan, s. 214; Antalya/Sağlam, § 6 N. 937; Öztan, Miras, s. 144; Yağcı, s. 187-188; Çabri, § 17 N. 440; Sarı, s. 203; Gönen, s. 330; Günay, s. 63; Ersöz, s. 219-220; Keskin/Demircioğlu, s. 250; Çiftçi, s. 141; Yılmaz, s. 123. Mirasbırakanla hukuka uygun bir şekilde ticari rekabet içine giren saklı paylı mirasçı, ortada herhangi bir suç olmadığı için mirasçılıktan çıkartılamaz. Bkz. İmre/Erman, s. 247; Çakın, s. 525.

⁵⁵ Kocayusufpaşaoğlu, s. 309; Dural/Öz, s. 213; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 778; Ayan/Ayan, s. 213-214; Yağcı, s. 187-188; Gönen, s. 330; Kahveci, s. 1491; Günay, s. 63.

⁵⁶ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; Wolfgang Burandt/ Dieter Rojahn, *Erbrecht*, 4. Auflage, München 2022, BGB § 2336 Rn. 16; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 3; Kocayusufpaşaoğlu, s. 308; Çubukgil, s. 448; İmre/Erman, s. 246; Dural/Öz, s. 213; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 778; Kılıçoğlu, Miras, s. 171; Öztan, Miras, s. 145; Antalya/Sağlam, § 6 N. 936; Ayan/Ayan, s. 214; Nihat İnal, *Örnek Dilekçe ve Kararlarla Açıklamalı Miras Davaları*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 58; Çabri, § 17 N. 441; Gönen, s. 330; Kahveci, s. 1490; Selin Sert, "Mirasçılıktan Çıkarmanın Nafaka Yükümlülüğüne Etkisi", *TAAD*, Y. 2014, C. 5, S. 16, s. 232; Öz Seçer, "Miras Sözleşmesinden Tek Taraflı Dönme", *TBB Dergisi*, Y. 2014, S. 111, s. 43; Çiftçi, s. 141.

⁵⁷ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 3; Çubukgil, s. 448; Dural/Öz, s. 213; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 778; Kılıçoğlu, Miras, s. 171; Öztan, Miras, s. 145; Ayan/Ayan, s. 214; Kahveci, s. 1490; Çabri, § 17 N. 441; Çiftçi, s. 141. Doktrinde, kesinleşmiş ceza mahkemesi kararı olmadığı

Suçun, mirasçılıktan çıkarılması istenen saklı paylı mirasçı tarafından işlenmiş olması da şart değildir. Örneğin, saklı paylı mirasçının başka birisini suçu işlemeye teşvik etmesi⁵⁹ ya da suçun iştirak halinde işlenmesi de mirasçılıktan çıkarılma sebebi oluşturabilir⁶⁰.

Mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturacak suçun hukuka aykırı olması gerekmektedir⁶¹. O halde suç teşkil eden eylemin hukuka uygun olduğu durumlarda, mirasbırakan saklı paylı mirasçını mirasçılıktan çıkartamayacaktır. Bu kapsamda meşru müdafaa⁶², ıztırrar hali, kanun hükmünün yerine getirilmesi veya amirin emri gibi durumlarda hukuka aykırılık ortadan kalkacağından; TMK md. 510/b. 1 kapsamında bir suçtan söz edilemeyecektir⁶³. Fiil hukuka aykırı olmakla birlikte, saklı paylı mirasçının kastı yoksa yine mirasçılıktan çıkarma sebebi bulunmamaktadır⁶⁴. Ancak saklı paylı mirasçı, bilinçli taksirle TMK md.

---

takdirde mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun geçersiz sayılabileceği ifade edilmiştir. Bkz. Barış Demirsatan, "Mirastan Yoksunluk ve Mirasçılıktan Çıkarma Sebeplerinin Masumiyet Karinesi ile İlişkisi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Y. 2024, C. 82, S. 1, s. 68-69.

⁵⁸ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 3; Çakın, s. 525; İmre/Erman, s. 246; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 778; Ayan/Ayan, s. 214; İnal, s. 58; Çabri, § 17 N. 441; Gönen, s. 330; Tekdoğan, s. 38; Kahveci, s. 1491; Sert, s. 232; Seçer, s. 42-43; Ercoşkun Şenol, s. 556; Demirsatan, s. 68.

⁵⁹ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; Dural/Öz, s. 213; Yağcı, s. 124 dn. 89; Ercoşkun Şenol, s. 557.

⁶⁰ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 5; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 778; Yağcı, s. 125; Ersöz, s. 217; Ercoşkun Şenol, s. 557.

⁶¹ Bürgi, ZGB Art 477 Rn. 5; Kocayusufpaşaoğlu, s. 310; Çubukgil, s. 452; Çakın, s. 524; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 778; Dural/Öz, s. 213; Kılıçoğlu, Miras, s. 171; Antalya/Sağlam, § 6 N. 941; Ayan/Ayan, s. 214; Baydar, s. 26; Yağcı, s. 126; Çabri, § 17 N. 441; Sarı, s. 203; Gönen, s. 330; Günay, s. 61; Çiftçi, s. 141; Yılmaz, s. 123.

⁶² Örneğin; bir babanın çocuğunu öldürmek amacıyla saldırması ve çocuğun kendini savunmak için babasını yaralaması durumunda, mirasçılıktan çıkarma söz konusu olmayacaktır.

⁶³ Çubukgil, s. 452; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 778; Baydar, s. 26; Yağcı, s. 127; Ersöz, s. 218.

⁶⁴ Dural/Öz, s. 213; Kılıçoğlu, Miras, s. 171; Sarı, s. 203; Gönen, s. 330; Yılmaz, s. 123; Ersöz, s. 218.

510/b. 1 anlamında ağır bir suç işlemişse mirasçılıktan çıkarma gündeme gelebilecektir. Örneğin; (M)'nin oğullarından (A) alkollü ve ehliyetsiz araç kullanarak aynı arabada bulunan kardeşi (B)'nin ölümüne sebebiyet vermişse, kanaatimizce (A) bakımından mirasçılıktan çıkarma sebebinin olduğu kabul edilebilecektir. Zira burada aile bağlarını kopartacak türden ağır bir suçun var olduğunu söylenebilecektir⁶⁵.

Ayırt etme gücü bulunmayan saklı paylı mirasçının fiili işlerken kusuru bulunmadığından, mirasçılıktan çıkartılması söz konusu değildir⁶⁶. Öğretide; ayırt etme gücünün geçici kaybında TBK md. 59⁶⁷ hükmünün örnekseme yoluyla uygulanması gerektiği ifade edilmektedir. Buna göre, saklı paylı mirasçı ayırt etme gücünü geçici olarak kaybetmekte kusuru bulunmadığını ispatlayamazsa mirasçılıktan çıkartılabilecektir⁶⁸.

Mirasbırakan ile saklı paylı mirasçının birlikte kusurunun olması da önem arz eden bir husustur. Çıkarma sebebi oluşturan suçun gerçekleşmesinde, mirasbırakanın kusuru saklı paylı mirasçısıyla eşit düzeyde ya da daha fazla ise mirasçılıktan çıkarma söz konusu olmayacaktır⁶⁹. Yukarıda verdiğimiz örnek çerçevesinde

⁶⁵ Aynı yönde Baydar, s. 26-27; Ercoşkun Şenol, s. 558. Taksirle işlenen suçların mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturmayacağı yönünde bkz. Günay, s. 61.

⁶⁶ Çakın, s. 524; Dural/Öz, s. 214; Antalya/Sağlam, § 6 N. 941; Ayan/Ayan, s. 214; Öztan, Miras, s. 144; Yağcı, s. 135; Çabri, § 17 N. 442. TMK md. 13 hükmünde ayırt etme gücünü ortadan kaldıran haller sayılmıştır. Buna göre *“Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir”*.

⁶⁷ TBK md. 59 hükmündeki düzenleme göre *“Ayırt etme gücünü geçici olarak kaybeden kişi, bu sırada verdiği zararları gidermekle yükümlüdür. Ancak, ayırt etme gücünü kaybetmede kusuru olmadığını ispat ederse, sorumluluktan kurtulur.”*

⁶⁸ Dural/Öz, s. 214; Öztan, Miras, s. 144; Yağcı, s. 135 dn. 125.

⁶⁹ Dural/Öz, s. 214; Antalya/Sağlam, § 6 N. 941; Baydar, s. 27; Ersöz, s. 219. Birlikte kusur halinde, saklı paylı mirasçı ile mirasbırakanın kusuru eşit düzeyde ise mirasbırakanın iradesi üstün tutularak çıkarma tasarrufunun geçerli sayılması gerektiği yönünde Çabri, § 17 N. 443; Ercoşkun Şenol, s. 559-560. Çocuğun suç işlemesinin temelinde anne babanın çocuğu kötü yetiştirmesi rol oynamışsa anne babanın çocuğu mirasçılıktan çıkarması söz

düşündüğümüzde, (M) oğlu (A)'nın alkollü ve ehliyetsiz olduğunu bildiği halde (A)'nın araba kullanmasına engel olmamışsa hatta teşvik etmişse, kanaatimizce (A)'yı mirasçılıktan çıkartmamalıdır.

b. Suçun Mirasbırakana ya da Yakınlarından Birine Karşı İşlenmiş Olması

TMK md. 510/b. 1 hükmündeki düzenleme kapsamında saklı paylı mirasçının ağır bir suç işlemesi yeterli olmamakta ayrıca bu suçun mirasbırakana ya da yakınlarından birine karşı işlenmiş olması gerekmektedir⁷⁰.

Suçun yöneldiği kişinin mirasbırakan olduğu durumlarda çıkarma tasarrufunun geçerli olacağı konusunda kuşku yoktur. Ancak suçun mirasbırakan dışındaki kimselere karşı işlenmiş olması halinde, kanun koyucu bu kimselerin mirasbırakanın yakınları olması gerektiğini ifade etmiştir. Dikkat edilirse hükümde, kan hısımları ya da TMK md. 510/b. 2 hükmünde geçen aile üyeleri ifadesi kullanılmamıştır. O halde mirasbırakanın yakınları kavramı, aile üyeleri ya da kan hısımlarından daha geniş bir topluluğu kapsamaktadır. Öncelikle mirasbırakanın eşi, kan ve sıhri hısımları mirasbırakanın yakınları olarak kabul edilebilecektir⁷¹. Ancak bu kimselerin dışında kalan kimselerin de yakınları kavramına girmesi mümkündür. Doktrinde mirasbırakanın nişanlısının, yakın arkadaşlarının da yakınları olarak kabul edilmesi

---

konusu olmamalıdır. Bkz. Çakın, s. 524-525; Baydar, s. 27; Yağcı, s. 139 dn. 141. Birlikte kusurun söz konusu olduğu durumlarda, suç teşkil eden fiilin işlenmesi ile birlikte kusur arasında nedensellik bağı olmalıdır. Bkz. Yağcı, s. 139

⁷⁰ Doktrinde, TMK md. 510/b. 1 kapsamında mirasçılıktan çıkarılan saklı paylı mirasçının nafaka ödeme yükümlülüğü varsa bu yükümlülüğünün devam edeceği ifade edilmiştir. Bkz. Sert, s. 241.

⁷¹ Hısımlığın yakınlık kavramı bakımından bir karine oluşturduğu ve hısımların yakın olmadığını iddia edenin bunu ispatla yükümlü olduğu yönünde bkz. Çakın, s. 526; Baydar, s. 48. Türk toplum yapısı kapsamında altsoy, evlatlık, anne-baba, kardeş ve nişanlı için böyle bir karinenin kabul edilebileceği; diğer kan hısımlarının yakın olarak kabul edilmesine yönelik karinenin ise somut olay çerçevesinde şekilleneceği yönünde bkz. Yağcı, s. 112.

gerektiği ifade edilmiştir⁷². Bunun gibi, sütanesi, dadısı, öğretmeni de yakın kavramı içinde yer alabilir⁷³. Görüldüğü üzere, yakın kavramına geniş bir pencereden bakılmalıdır. Buradaki temel ölçüt; mirasbırakanın o kimseye karşı duyduğu sevgi, bağlılık gibi soyut hisler⁷⁴ ile o kimseye karşı işlenen bir suçun kendisine yapılmış gibi hissetmesidir⁷⁵. Dolayısıyla objektif açıdan bakıldığında yakını olarak nitelendirilecek bir kimsenin, sübjektif değerlendirmede bu kavrama girmediği durumlarla karşılaşılabılır. Örneğin, mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarmak istediği oğluyla arasında herhangi bir bağlılık kalmamış olmasına rağmen, oğluna karşı bir suç işleyen saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkartamaz. Bu sebeple yakın kavramının kimleri kapsadığı somut olayın şartları çerçevesinde hâkim tarafından takdir edilecektir⁷⁶.

Üzerinde tartışılması gereken bir diğer husus ise mirasbırakanın evcil bir hayvanına karşı işlenen suçun mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak kabul edilip edilmeyeceğidir. Örneğin; mirasbırakanın oğlunun, mirasbırakanın çok sevdiği köpeğini işkence ederek öldürmesi halinde

⁷² Çubukgil, s. 451; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 778; Dural/Öz, s. 214; İmre/Erman, s. 247; Ayan/Ayan, s. 215; Yağcı, s. 109; Çabri, § 17 N. 444.

⁷³ Çubukgil, s. 451; İmre/Erman, s. 247; Yağcı, s. 109.

⁷⁴ Çubukgil, s. 451; Şener, Paylar, s. 172; İmre/Erman, s. 247; Öztan, Miras, s. 145; Yağcı, s. 108

⁷⁵ Çakın, s. 525; İşgüzar, s. 38; Antalya/Sağlam, § 6 N. 940; Sarı, s. 203; Baydar, s. 33; Yağcı, s. 108; Kahveci, s. 1489. Doktrinde; yakın kavramına giren kimselerle mirasbırakan arasında sosyal ilişkilerin de bulunması gerektiği, herhangi bir şekilde tanışmadığı bir sanatçı ya da sporcunun yakın kavramına girmeyeceği ifade edilmiştir. Bkz. Baydar, s. 33. Doktrinde verilen örneğe katılmakla birlikte, sosyal ilişki kısmının mutlaka yüz yüze görüşme anlamına gelmediğini de belirtmek gerekir. Örneğin, mirasbırakanın Amerika'da yaşayan çocuğuyla uzun yıllar yüz yüze görüşmemesi ancak iletişim araçlarıyla bağlantı halinde olması durumu elbette yakını kavramını etkilemeyecektir. Bunun gibi, hiç ya da uzun zamandır görüşmeme tek başına bir kriter olarak düşünülmemeli, somut olayın şartları çerçevesinde değerlendirilmelidir. Aynı yönde bkz. Yağcı, s. 113.

⁷⁶ Çubukgil, s. 451; Çakın, s. 525; İmre/Erman, s. 247; Baydar, s. 32; Ersöz, s. 222.

mirasçılıktan çıkarma sebebinin varlığı kabul edilebilecek midir? 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu⁷⁷ kapsamında evcil hayvanlara işkence etmek veya öldürmek suçtur. O halde mirasbırakanın evcil hayvanını da yakınları çerçevesinde değerlendirmek mümkün müdür? Kanaatimizce bu soruya olumlu yanıt vermek gerekir. Pek çok insan evcil hayvanını ailelerin bir parçası olarak görmektedir. Dolayısıyla mirasbırakan, evcil hayvanına karşı büyük bir sevgi duyuyorsa ve işkence edilmesi ya da öldürülmesi durumunda derin bir üzüntü yaşayacaksa, TMK md. 510/b.1 kapsamında “yakını” olarak kabul edilmelidir. O halde mirasbırakan, evcil hayvanına karşı suç işleyen saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkartabilmelidir⁷⁸.

⁷⁷ Hayvanları Koruma Kanunu Adli Cezalar başlıklı md. 28A hükmü şu şekildedir: “Nesli yok olma tehlikesi altında olan bir hayvanı öldüren kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası; bir hayvan neslini yok eden kişi beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

12 nci madde kapsamındaki hayvan kesimleri ile 13 üncü maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkrasında belirtilen hususlar dışında bir ev hayvanını veya evcil hayvanı kasten öldüren kişi altı aydan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Hayvanlara cinsel saldırıda bulunan veya tecavüz eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve yüz gündenden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (m) bendinde düzenlenen yasağa aykırı davranmak suretiyle bir ev hayvanına veya evcil hayvana işkence eden veya acımasız ve zalimce muamelede bulunan kişi altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

11 inci maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi saklı kalmak üzere, hayvanları dövüştüren kişi üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Maddede düzenlenen suçların birden fazla hayvana karşı aynı anda işlenmesi durumunda verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Maddede düzenlenen suçların veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni, hayvan koruma derneği üyeleri, hayvan koruma vakfı üyeleri veya hayvanlara bakmak yahut onları korumakla görevlendirilen kişiler tarafından işlenmesi durumunda verilecek ceza yarı oranında artırılır...”

⁷⁸ Mirasbırakanın evcil hayvanının yakını olarak kabul edilmese bile mirasbırakanın suçtan zarar gören kişi sıfatına sahip olacağı ve saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkartabileceği yönünde bkz. Ercoşkun Şenol, s. 563-564.

Mirasbırakanın yakını olan bir kimseye karşı suç işleyen saklı paylı mirasçının, o kimsenin mirasbırakanın yakını olduğunu bilmemesinin çıkarma tasarrufu üzerindeki etkisi doktrinde tartışmalıdır. Doktrindeki bir görüşe göre, saklı paylı mirasçı mirasbırakana karşı suç işlemekle birlikte onu tanımıyorsa ya da benzer şekilde mirasbırakanın yakınlarından birine karşı suç işleyip o kişinin mirasbırakanın yakını olduğunu bilmiyorsa mirasçılıktan çıkarılamaz. Bu görüşün temeli, suçu işleyen saklı paylı mirasçının aile bağlarını koparmaya yönelik iradesinin bulunmamasıdır⁷⁹. Bu görüşe göre, suçun kasten işlendiği durumlarda dahi aile bağlarını koparmaya yönelik kast bulunmamaktadır. Saklı paylı mirasçı, suç işlediği kimsenin mirasbırakan ya da yakınları olduğunu bilseydi, belki de bu suçu işlemeyecektir⁸⁰. Doktrinde bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, saklı paylı mirasçının suç işlediği kimsenin mirasbırakanın yakını olduğunu bilmemesi cezai mirasçılıktan çıkarma bakımından önem arz etmez. Zira burada önemli olan husus, işlenen suçun mirasbırakan üzerinde yarattığı etkidir. Dolayısıyla mirasbırakan özelinde işlenen suç sebebiyle aile bağları kopmuşsa artık saklı paylı mirasçının suçu kime karşı işlediğini bilmemesinin bir değeri olmayacaktır⁸¹. Kaldı ki aksi düşünce, mirasbırakanı cezalandırma amacı güdecektir. Yukarıda da belirtildiği gibi, mirasbırakanın kendilerine karşı derin bir sevgi ve bağlılık duyduğu kimseler, mirasbırakanın yakını olarak kabul edilmektedir. Örneğin; saklı paylı mirasçı mirasbırakanın çok yakın bir dostunu öldürdüğünde, bu durum mirasbırakanın büyük bir üzüntü duymasına sebep olacaktır. Saklı paylı mirasçının, suç işlediği kişinin mirasbırakanın yakın bir dostu olduğunu bilmemesi nedeniyle mirasçılıktan çıkarılmaması, mirasbırakan üzerinde çok ağır bir etki

⁷⁹ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 8; Çubukgil, s. 453; İmre/Erman, s. 247 dn. 11'de anılan yazarlar; Yağcı, s. 142 ve s. 142 dn. 149'da anılan yazarlar; Tekdoğan, s. 38.

⁸⁰ Çubukgil, s. 453; Yağcı, s. 142. "*Zira bazen en tehlikeli cani bile ailesine karşı evlatların en iyisi olabilir*". Çubukgil, s. 453.

⁸¹ Çakın, s. 526; Baydar, s. 34; Çabri, § 17 N. 446; Ersöz, s. 223; Kartal, s. 613; Ercoşkun Şenol, s. 562. Aynı yönde olmakla birlikte gerekçe olarak, kanunda böyle bir ayırımın bulunmadığı ve saklı paylı mirasçının, suç işlediği kişinin mirasbırakanın yakını olup olmadığını bilip bilmemesinin ispatının çok güç olacağı gösterilmiştir. İmre/Erman, s. 247 dn. 11.

yaratacaktır. Belki de mirasbırakan, artık yüzünü bile görmek istemediği saklı paylı mirasçısının her koşulda saklı payını almasına katlanmak zorunda kalacaktır. Kanun koyucunun, saklı paylı mirasçıları koruma amacının böyle bir durumu kapsamadığı çok açıktır. Ancak saklı mirasçının mirasbırakana karşı bir suç işlemesi ve mirasbırakanın kim olduğunu bilmemesi halinde, kanaatimizce mirasçılıktan çıkarma söz konusu olmayacaktır. Zira saklı paylı mirasçı, mirasbırakanın kim olduğunu bilmiyorsa aile bağları hiç kurulmamış demektir. Örneğin, küçük yaşta evlatlık verildiği için biyolojik babasını hiç tanımayan bir kişinin, biyolojik babasına karşı bir suç işlemesi durumunda mirasçılıktan çıkarılması mümkün olmamalıdır. Çünkü babasını hiç tanımadığı için aralarında bir aile bağı bulunmamaktadır. Sübjektif ölçüt kapsamında, aile bağlarının fiilen kopmuş olması koşulu sağlanmadığından, bu kişinin mirasçılıktan çıkarılmaması gerekmektedir.

2. Saklı Paylı Mirasçının, Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Aile Üyelerine Karşı Aile Hukukundan Doğan Yükümlülüklerini Yerine Getirmemesi

Cezai mirasçılıktan çıkarmanın bir diğer sebebi, saklı paylı mirasçının aile hukukundan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesidir. TMK md. 510/b. 2 hükmünde yer alan bu çıkarma sebebini iki başlık altında incelemek mümkündür. Bunlardan biri, saklı paylı mirasçının aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesidir. Bu noktada, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin neler olduğunun ve kanundaki ifadeyle “önemli ölçüde” kavramının ne anlama geldiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Hükümdeki düzenlemenin diğer boyutu ise yükümlülüklerini yerine getirmeyen saklı paylı mirasçının, bu yükümlülüklerini kimlere karşı yerine getirmediğinde mirasçılıktan çıkarılma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağıdır.

a. Aile Hukukundan Doğan Bir Yükümlülüğün Önemli Ölçüde Yerine Getirilmemesi

TMK md. 510/b. 2 hükmündeki düzenlemeye göre, mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını çıkarabilmesi için yerine getirilmeyen yükümlülüğün aile hukukuna ilişkin olması

gerekmektedir⁸². Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerden ilk akla gelen, TMK md. 364 hükmünde yer alan nafaka ödeme yükümlülüğüdür⁸³. Hükümde maddi açıdan zor durumdaki üstsoy,

⁸² Dolayısıyla aile hukukundan değil de borçlar hukukundan kaynaklanan bir yükümlülük yerine getirilmediğinde mirasçılıktan çıkarma söz konusu olmaz. İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 779; Baydar, s. 35; Ersöz, s. 224. Yargıtay; vekâletin kötüye kullanılmasının aile hukukundan kaynaklanan bir yükümlülüğün ihlali olmadığını, borçlar hukukuna ilişkin olduğunu belirterek mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak kabul etmemiştir. Söz konusu karar şu şekildedir: “...Somut olayda; davaya konu vasiyetname incelendiğinde, mirasbırakanın, “... Oğlum ...'a itimat ederek verdiğim çeşitli vekaletnameler neticesinde adıma yaptığı işlemlerde kendi menfaatine ve diğer evlatlarının zararına hareket ettiğinden, rahmetli annem aleyhine konuşarak ve bana da bir evladın babasına söyleyemeyeceği sözler ile argo sözler söyleyerek toplum içerisinde beni rencide ettiğinden...” demek suretiyle çıkarma sebebini bildirdiği görülmektedir. Çıkarma sebebi olarak gösterilen “ vekaletin kötüye kullanılması” hali, Türk Borçlar Kanununda düzenlenen vekalet ilişkisinin bir sonucu olup, aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlali kapsamında değerlendirilemeyecektir. Dosya kapsamında toplanan delillere göre, diğer çıkarma sebeplerinin varlığı da ispat külfeti üzerinde bulunan davalılar tarafından ispat edilememiştir. Hal böyle olunca, ilk derece mahkemesince; yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular çerçevesinde, “vekaletin kötüye kullanılması” halinin çıkarma sebebi sayılamayacağı, diğer çıkarma sebeplerinin varlığının ise davalılar tarafından ispat edilemediği, TMK'nın 512/3 maddesi gereğince, ölüme bağlı tasarrufun davacının saklı payı dışında (tasarruf nisabı oranında) yerine getirileceği, diğer bir anlatımla davacının saklı payını talep edebileceği dikkate alınarak, davaya tenkis davası olarak devam edilmesi gerektiği gözetilmeden, istemin tümünden reddedilmesi usul ve kanuna aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 3. HD, T. 22.12.2020, E. 2019/5522, K. 2020/8054 sayılı kararı için bkz. Kazancı İçtihat Bankası (Erişim Tarihi: 01.06.2024). Ahlaki ya da dini bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi de çıkarma sebebi değildir. Weimar, ZGB Art 477 Rn. 7; Wildisen, ZGB Art 477 Rn 4; Antalya/Sağlam, § 6 N. 944; Yağcı, s. 174.

⁸³ Nafaka ödeme yükümlülüğü dışında başka bir aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğünü yerine getirmeyen ve bu sebeple mirasçılıktan çıkartılan saklı paylı mirasçının nafaka ödeme yükümlülüğünün devam edeceği yönünde bkz. Sert, s. 241.

altsoy ve kardeşlere nafaka verilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁸⁴. Diğer bir yükümlülük, TMK md. 322 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre; anne, baba ve çocuk, birbirlerine yardım etmek, aile onurunu korumak, saygı ve anlayış göstermekle yükümlüdür. TMK md. 185/f.3 hükmünde ise eşlerin evlilik birliğinin devamı süresince birbirlerine sadık kalmaları gerektiği düzenlenmiştir⁸⁵. Bu yükümlülüklerin ihlali, saklı paylı mirasçının mirasçılıktan çıkarılmasına yol açabilir⁸⁶. Bunlar dışında çocuğun anne-babasının sözünü dinlemesi ve birlikte yaşadıkları evi rızaları dışında terk etmemesini düzenleyen TMK md. 339 hükmü⁸⁷, çocuğun eğitimine ilişkin TMK md. 340 hükmü, eşlerin evlilik birliği

⁸⁴ Hükümde sayılan kişiler dışında kalan hısımlar hükmün kapsamında değerlendirilmeyecektir. Bkz. Bilge Öztan, *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015, s. 1201-1202; Mustafa Dural/Tufan Öğüz/Mustafa Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku – Cilt III – Aile Hukuku*, 19. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2024, s. 401; Turgut Akıntürk/Derya Ateş, *Türk Medeni Hukuku – Aile Hukuku*, C. II, 25. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2024, s. 453; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, 4. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2019, s. 532.

⁸⁵ Sadakat yükümlülüğü yalnızca cinsel açıdan eşini bir başkasıyla aldatmama olarak düşünülmemelidir. Öztan, *Aile*, s. 199; Dural/Öğüz/Gümüş, s. 174; Akıntürk/Ateş, s. 113; Kılıçoğlu, *Aile*, s. 163. Eşlerin evlilik birliğinin yarattığı ortak amaç ya da menfaatlere aykırı davranışları da sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak kabul edilir. Bkz. Öztan, *Aile*, s. 199. Doktrinde; sadakat yükümlülüğünün ekonomik, düşünsel ve duygusal sadakati de kapsadığı ifade edilmektedir. Dural/Öğüz/Gümüş, s. 174.

⁸⁶ Dural/Öz, s. 215; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 780; Çabri, § 17 N. 450; Ayşenur Şahin Caner, “Aile Hukukundan Doğan Yükümlülüklerin Önemli Ölçüde Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Mirasçılıktan Çıkarma”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2022, C. 13, S. 2, s. 511; Tuba Birinci Uzun/Ayşegül Dörttepe Okutan, “Mirasçının Mirasbırakanı Arayıp Sormaması, Mirasbırakana İlgi Göstermemesi, Anne ve Babasına Haber Vermeden Onların Tanımadığı Biriyle Evlenmesi Mirasçılıktan Çıkarma Sebebi Olabilir mi? Yargıtay 3. Hukuk Dairesi’nin 26.1.2021 Tarihli ve E. 2019/5571 K. 2021/471 Sayılı Kararının İncelenmesi”, *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, Y. 2023, C. 72, S. 1, s. 55.

⁸⁷ Bu düzenleme, velayet altında olan çocuklarla ilgili olup, reşit bir bireyin anne ve babasından ayrı yaşaması mirasçılıktan çıkarma sebebi değildir. Bkz. Birinci Uzun/Dörttepe Okutan, s. 60-61.

giderlerine güçleri oranında katılımıyla ilgili TMK md. 186/f.3 hükmü, eşlerin çocukların bakım, eğitim ve gözetimine özen göstermeleri gerektiği yönündeki TMK md. 185/f.2 hükmü aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerdir ve ihlali mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturur⁸⁸. Yargıtay; ahlaka ve adaba aykırı hareketlerle aile onurunu zedelemek⁸⁹, çocuğun anne babasıyla ilgilenmemesi⁹⁰, gereği ve

⁸⁸ Çubukgil, s. 455-459; Baydar, s. 35-37; Yağcı, s. 266; Çabri, § 17 N. 450.

⁸⁹ Yargıtay 2. HD, T. 30.09.1971, E. 1971/5309, K. 1971/5424 sayılı kararına göre *“Davalının davacıdan para çalmış olduğu bir vakiadır. Her ne kadar yakınlıkları dolayısıyla bu fiil suç teşkil etmez ise de (T.C.K. 524), ahlâka aykırılık niteliğini muhafaza eder. Şu halde, babasından dahi olsa para çalan kişi, kamu oyunda uygunsuz tutumlu kişi durumuna düşer. Bu duruma düşen bir kişinin aile şerefine sürdüğü leke, evlâtlık bağının çözülmesi için başlı başına bir sebeptir. Esasen bu tutum evlât edinen ile, evlâtlık arasında mevcudiyeti şart olan karşılıklı güven duygularını da sarsar ki, bu da artık evlâtlık bağının çözülmesini icap ettirir. Olayda davalının, babasının haberi olmadan onun adına başkalarından para istediği ve bu paraları yakışsız yerlerde ve eğlence mahallerinde harcadığı da sabit olup bu eylemler aile itibarını ve iş hayatındaki itimadını zedeleyici sonuç doğurmuştur.”* (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024).

⁹⁰ Yargıtay 2. HD, T. 6.7.2011, E. 2011/11213, K. 2011/11605 sayılı kararına göre *“Davacının mirasbırakana karşı ilgisiz kaldığı, hastalığı ile ilgilenmediği dinlenen tanık beyanları ile sabit olmuştur. Mirasbırakanın vasiyetnamede gösterdiği mirasçılıktan çıkarma (ıskat) sebepleri ve Türk Medeni Kanununun 511. maddesi koşulları gerçekleşmiştir. Davanın reddi gerekirken; yazılı şekilde, davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiştir.”* (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024).

Yargıtay 2. HD, T. 4.2.2002, E. 2002/194, K. 2002/1169 sayılı kararına göre *“Davacının murisine karşı aşırı ilgisiz kaldığı, kapıyı ona açmadığı, telefonları yüzüne kapattığı dinlenen tanık beyanları ile subuta ermiş, murisin vasiyette gösterdiği ıskat sebebi gerçekleşmiştir. Şu halde 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 459. maddesi uyarınca davanın reddi gerekirken yazılı şekilde davanın kabulü ile vasiyetnamenin tenkisine karar verilmesi doğru görülmemiştir.”* (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024). Yargıtay 3. HD'nin T. 26.1.2021, E. 2019/5571, K. 2021/471 sayılı kararı şu şekildedir: *“...Davalı anne, vasiyetnamede belirtilen ıskat sebeplerini ispat etmek için tanık dinletmiştir. Davalı tanıklarının, murisi uzun zamandır tanıdıklarını özel günlerde yanlarında olduklarını ancak davacıyı hiç yanlarında görmediklerini ilk defa duruşma salonunda gördüklerini; davacının anne babasına haber vermeden kayıplara*

kendisine yararı yokken mirasbırakanın vesayet altına alınmasını istemek⁹¹, mirasbırakana küçük düşürücü sözler söylemek⁹², saklı paylı

kariştığını, davalı ... hanımın daha önce kızının evini bilmediğini; davacının Bahçeköy'deki adresinin tespit edilmesinden sonra muris ve davalının bu adrese çiçek yaptırarak gittiklerini ancak davacının babasına "ne işiniz var niye geldiniz" dediğini; davacının babası ile helalleşmesi için eve çağrıldığını, eve geldiğinde anne ve babasının hoşgeldin dediği ve murisin gözünün yaşardığı; davacının murisin hastalığı için eve geldiğinde resimler çektiğini ve "bu adam nerede yatacak" gibi ifadeler kullandığını; bir kısım tanıkların ise murisin kızlarının olduğunu dahi bilmediğini; davacının mirasbırakana ve davalı annesine karşı ilgisiz kaldığı, hastalığı ile ilgilenmediği dinlenen tanık beyanları ile sabit olmuştur. Aksine ciddi ve inandırıcı delil ve olaylar bulunmadıkça asıl olan tanıkların gerçeği söylemiş olmalarıdır. Dosyada, tanıkların gerçek olmayan olayları gerçekmiş gibi ifade ettiğini kabule yeterli delil ve olgu da bulunmadığından tanıkların sözlerine değer vermek gerekmektedir...". (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 3.9.2024). Kararın incelemesi için bkz. Birinci Uzun/Dörttepe Okutan, s. 45-66.

⁹¹ Yargıtay 2. HD, T. 30.03.1976, E. 1976/2467, K. 1976/2802 sayılı kararı şu şekildedir: "Vasiyet eden, sağlığında torunu hakkında (müdahalenin önlenmesi) için dava açmış, yargılama sırasında davalı, davacının fizik yapısına sataştıktan sonra, irade bozukluğu içinde olduğunu ileri sürerek tıbbi müşahade altına alınmasını, ehliyetinin tesbit edilmesini istemiştir. İlk bakışta usul hukuku açısından bu iddiada yadırganacak bir yön bulunmadığı söylenebilir. Oysa, işin derinliğine inilirse, hiçde uygun bir savunma olmadığı ortaya çıkar. Şöyleki: İstek yerinde bulunursa davacı, artık duruşmalara katılamayacak, onu, vasisi temsil edecek. İstek kabul edilmezse, davacı doğrudan doğruya veya vekili aracılığı ile davasını yürütecektir. Duruşmada ister kanun, isterse akdi temsilci bulunsun, hakkın ve savunmanın özü değişmez. Öyle ise, davacının vesayet altına alınmasını sağlamak davalıya bir yarar temin etmez. Hal böyle olunca, bu tür bir iddia dürüstlük ilkesi ile bağdaşamaz. Görülüyor ki sırf usul yönünden bu davranış hakkın kötüye kullanılması niteliği taşımaktadır. Öteyandan, dosyadaki gazete fotokopileri ve diğer delillerden anlaşıldığı gibi, vasiyet eden, (T.R.) aklî melekeleri yerinde ve şuuru düzgün şekilde ve özellikle gazetelere yazılar yazarak ömrünü tamamlamıştır. Bunu, herkesten iyi bilecek olan da torunudur. Oysa buna rağmen o, dedesinin ehliyetsizliğini ileri sürerek muayeneye sevkine yol açmış, bunun çevrede yayılması ve basına yansması suretiyle de, toplum içindeki yeri sarsılmış, hakkındaki değer yargıları bir ölçüde zedelenmiş, gururu kırılmış, ömrünün tükendiği bir dönemde kendisinden özen beklediği kişi eliyle aşırı derecede incitilmiş, böylece haklı bir hayal ve gönül kırgınlığına düşmüştür. Uzun yıllardan beri onu

mirasçının borçları sebebiyle mirasbırakanın evinin kurşunlamasına sebebiyet vermek⁹³, evlatlığın evlat edinenin dövülmesine seyirci

---

*arayıp sormadığı yetmiyormuş gibi, normal insan ilişkilerinin gerektirdiği ilgiyi göstermek şöyle dursun, hastalığı sırasında bile sormak gereğini duymamış olan bir torun, dedesine karşı kanunî, ahlakî görevini yapmış sayılamaz". (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024). Belirtmek gerekir ki, mirasbırakanın ya da aile üyelerinden birinin vesayet altına alınması gerekli ise bu durum mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak kabul edilmemelidir. Aynı yönde bkz. Emrah Kulaklı, "Yasal Bir Hakkın Kullanılması Cezai Mirasçılıktan Çıkarılma Sebebi Teşkil Eder Mi?" *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2020, Cilt 7, Sayı 2, s. 302.*

⁹² Yargıtay 2. HD, T. 21.11.1985, E. 1985/8686, K. 1985/9709 sayılı kararına göre *"Tanıklardan (G.E) konuşma sırasında ve işyerinde davalının, babasına (haram yiyiciler, haram yiyiciler, burada oturmaya utanmıyormusunuz) dediğini ve yine babasının yazıhanesinde yüzüne karşı (genel ev işlettiğini) söylediğini ifade etmiştir. Tanık (M.A) ise ifadesinde davacının babasına (haram yiyiciler) dediğini duyduğunu açıklamış ve (G.E)'in beyanını teyit etmiştir. Öte yandan davacı, babasının yaşlılığını ileri sürerek vesayet altına alınmasını istemiş, bu iddianın ispatlanması konusunda delil göstermiş, ikâme ettiği tanıklardan (A), miras bırakanın iş yerine gelenlere fuhuş yaptırdığını ifade eylemiş, tanık (Ş) ise, miras bırakanı namuslu kazanç sağlamadığı için kızı ile kimsenin evlenmediğini ve bu yüzden kızın Amerika'ya gittiğini açıklamıştır. Davacının anayasadan doğma hakkına dayanarak babasının sui idare ve akıl zayıflığını ileri sürdüğü davada konu ve ihbarla hiç bir ilgisi olmayan ithamlarda bulunan kendi tanıkları (A) ve (Ş)'in ifadelerine karşı çıkmaması, zimnen de olsa benimsenmesi asla hoşgörülecek bir davranış değildir. Bu tutum az önce belirtilen Medenî Kanun'un 260. maddesi aracılığı ile 457/2. maddesinin unsurlarını oluşturur. Yani iskatı haklı kılar. Öteki tanık sözleri ise babasına karşı onur kırıcı, ağır nitelik taşıyan bir hakaret olup bu eylemler ise Medenî Kanun'un 457/1. maddesinin uygulanmasına hak verir. Yukarıda açıklanan olaylar ve eylemler karşısında, miras bırakanın iskatı tasarrufu haklı sebebe dayanmaktadır." (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024).*

⁹³ Yargıtay 2. HD, T. 105.2004, E. 2004/5159, K. 2004/6038 sayılı kararı şu şekildedir: *"Toplanan delillerden; miras bırakanın çocuklarından Halilin aşırı şekilde borçlandığı, bu borç sebebiyle de alacaklıların murisi ölümle tehdit ettikleri, evini kurşunladıkları davacının (Halilin) kusurlu davranışı sonucu bu durumun doğduğu anlaşılmaktadır. Çocuklarda ailenin huzur ve bütünlüğünü korumak birbirlerine karşı yardım ve saygı göstermek zorundadırlar. Miras bırakan iskatın*

kalması⁹⁴ hallerinde mirasçılıktan çıkarma sebebinin varlığına kanaat getirmiştir.

Doktrinde; saklı paylı mirasçının mirasbırakandan farklı bir siyasi görüşte olmasının ya da istemediği bir dini seçmesinin, mirasçılıktan çıkarma sebebi olmayacağı ifade edilmektedir⁹⁵. Bunun gibi, saklı paylı mirasçının mirasbırakanın istediğinden farklı bir mesleği olması, ticari rekabete girmesi, istemediği bir kimse ile evlenmesi⁹⁶ de

---

sebebinde yanılmamıştır. Iskat yerindedir. Mahkemece davanın reddi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır". (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024).

⁹⁴ YHGK, T. 18.10.1995, E. 1995/2-268, K. 1995/807 sayılı kararı şu şekildedir: "...Taraflar arasındaki "evlatlık ilişkisinin kaldırılması" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Rize Asliye 2. Hukuk Mahkemesi'nce davanın reddine dair verilen 4.3.1994 gün ve 1993/100-1994/55 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin 9.6.1994 gün ve 4911-5748 sayılı ilamı: (...Dinlenen tanık sözleriyle, davalı ile davalının babasının el ve işbirliği içinde davacının mallarına müdahale etmek istedikleri, çay mahsülünü kendi yararlarına topladıkları bu nedenle oluşan çekişme sonucu davacının davalının babası tarafından dövüldüğü gerçekleşmiştir. Diğer bir yönden davacının doğrulanmış iddialarına karşılık davalının doğrulanmayan davacıya yönelik ithamları taraflar arasındaki evlatlık ilişkisinin temelinden sarsıldığını açıkça göstermektedir. Davalının babasının davacıya karşı gerçekleştirdiği eyleme seyirci kalması dahi Medeni Kanun'un 457/2. maddesiyle öngörülen ailevi görevlerini ağır ihmalidir. Taraflar arasında oluşan husumet, evlat edinenle evlatlık yönünden birbirlerine karşı olan saygı, sevgi, görüp gözetme gibi görev ve tutumlarını ağır şekilde zedelemiştir. Amacına aykırı bir şekilde devam edecek böyle bir ilişkinin devamında taraflar yönünden bir yarar kalmamıştır. Bu itibarla evlatlık ilişkisinin sona erdirilmesi yerine isteğin red edilmiş olması doğru bulunmamıştır...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir." (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 09.06.2024).

⁹⁵ Çubukgil, s. 464; Çakın, s. 527; Baydar, s. 37; Çabri, § 17 N. 450; Ersöz, s. 225.

⁹⁶ Mirasbırakan istememesine rağmen saklı paylı mirasçının boşanma davası açması da çıkarma sebebi olarak kabul edilmez. Aynı yönde bkz. Bürği, ZGB Art. 477 Rn. 2; Yağcı, s. 171; Kulaklı, s. 301. Ancak sadece boşanma davası açılması çıkarma sebebi sayılmazken, haksız ve gerçeğe aykırı beyanlarda bulunarak aile hukukundan kaynaklanan yükümlülükler ihlal edilirse

çıkarma sebeplerinden sayılmaz⁹⁷. Nafaka borcu için icra takibi yapılması ya da dava açılmasının da çıkarma sebebi olmayacağı ifade edilmiştir⁹⁸.

Tanıklıktan çekilme hakkı olan saklı paylı mirasçının, mirasbırakan aleyhine tanıklık yapmasının mirasçılıktan çıkarma sebebi olup olmadığı konusu doktrinde tartışmalıdır. Bir görüş, tanıklıktan çekilme hakkının amacının aile bağlarını sarsmamak olduğunu ve bu hakkı kullanmayarak tanıklık yapan saklı paylı mirasçının aile bağlarını zedelediği için mirasçılıktan çıkartılabileceğini savunur⁹⁹. Bizim de katıldığımız aksi yöndeki görüş ise gerçeğe uygun olarak yapılan

---

çıkarma sebebinin varlığından söz edilebilecektir. Bkz. Şener, Paylar, s. 177; Yağcı, s. 171; Kulaklı, s. 301 dn. 40.

⁹⁷ Çubukgil, s. 464; Serozan/Engin, § 4 N. 186; Baydar, s. 37; Çabri, § 17 N. 450; Ersöz, s. 225. Yargıtay saklı paylı mirasçının kendisinden yaşlı bir kimse ile evlenmesinin de mirasçılıktan çıkarma sebebi olamayacağı yönünde karar vermiştir. Yargıtay 2. HD'nin, T. 09.05.2002, E. 2002/5360, K. 2002/6132 sayılı kararı şu şekildedir: "Murisin ıskat tasarrufu 19.01.1989 tarihini taşımaktadır. Bu tarihten sonra oluşan olaylar ıskat tasarrufunun dayanağı olarak kabul edilemez. Davacının kendinden yaşlı bir kişi ile evlenmesi olgusu ıskat sebebi olamaz. Özellikle oluşan olayların zamanının algılanmasında hata edildiği anlaşılma ile davacının karar düzeltme isteğinin kabulü ile bozma kararının kaldırılması hükmün onanması gerekmiştir". Karar için bkz. Gençcan, s. 526.

⁹⁸ Baydar, s. 37; Çabri, § 17 N. 450; Kulaklı, s. 299-300. Yargıtay 2. HD, T. 09.03.1982, E. 1982/757, K. 1982/2149 sayılı kararına göre "... Anayasa, herkese hak arama özgürlüğü vermiştir (m. 31). Bu itibarla, nafaka borcunu ödemeyen baba hakkında icra koşuşturmasında bulunmak, kişisel bir kusur ve babaya karşı saygı dışı bir davranış olarak nitelendirilemez. Kaldı ki mali durumu itibarıyla ödemeye gücü yeterli bir kimsenin, (çocuğun mahkeme kararına dayanan) nafaka borcunu yerine getirmeyip onu İİK. uyarınca hakkını aramaya zorlaması bundan ıskat sebebi çıkarmaya çalışması hem düşündürücü olduğu gibi de kanunun koruduğu bir davranış da sayılamaz. Başka bir anlatımla hiç kimse kendi kusuruna dayanarak hak elde edemez. Onun için bu sebep dahi mirastan ıskat için hiçbir suretle yeterli değildir. Öte yandan çocuğun zengin olduğu var sayılsa bile, bir hakkını kullanması, başka bir hakkının düşümüne yol olamaz...". (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 07.06.2024).

⁹⁹ Esat Şener, "Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi ve Benzeri Haller", *Yargıtay Dergisi*, Y. 1976, C. 2, S. 2, s. 93.

tanıklığın hukuki bir görev olması sebebiyle, mirasçılıktan çıkarma sonucu doğurmayacağını ifade eder¹⁰⁰.

Kanun koyucu, aile hukukundan kaynaklanan her yükümlülüğün ihlalini mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak kabul etmemiş ve bu ihlalin ancak önemli ölçüde gerçekleşmesi durumunda çıkarma sebebi sayılmasını şart koşmuştur. Dolayısıyla TMK md. 510/b. 1 hükmünde aranılan “suçun ağır olması” kriteri, b. 2’de “önemli ölçüde ihlal” olarak düzenlenmiştir¹⁰¹. Önemli ölçüde ihlal kavramıyla kastedilen, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğe aykırı davranışın objektif olarak aile bağlarını koparacak nitelikte olmasının yanı sıra subjektif olarak da aile bağlarını koparmasıdır¹⁰². Örneğin, bir babanın hiç ilgilenmediği ve arayıp sormadığı çocuğunu, kendisiyle ilgilenmemesi sebebine dayanarak mirasçılıktan çıkarması geçerli bir sebep olarak kabul edilemez. Zira baba ve çocuk arasındaki aile bağı zaten hiç kurulmamıştır. Bu çerçevede çocuğun babasıyla hiç ilgilenmemesi, subjektif olarak aile bağlarını koparacak nitelikte bir durum değildir.

Saklı paylı mirasçının aile hukukundan kaynaklanan görevlerini yerine getirmemesi, kusuru sonucunda ortaya çıkmalıdır¹⁰³. Örneğin; kızının annesinin hastalığı süresince hiç ilgilenmemesi, yurtdışında

¹⁰⁰ Tuor/ Schnyder/ Schmid/Rumo-jungo, s. 669; Çakın, s. 527; İmre/Erman, s. 248 dn. 15; Serozan/Engin, § 4 N. 186; Eren/Yücer Aktürk, s. 209; Antalya/Sağlam, § 6 N. 944; Yağcı, s. 170; Kahveci, s. 1492; Çabri, § 17 N. 450; Kulaklı, s. 303; Şahin Caner, s. 511.

¹⁰¹ Doktrinde, Türk Medeni Kanunu madde 510 b.1 ve b.2’deki düzenlemelerin birbirinin alternatifi olduğu, aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlalinin de tıpkı ağır bir suç işlenmiş gibi mirasçılıktan çıkarılmayı gerektirecek düzeyde bir ağırlık ve yoğunluk taşınması gerektiği belirtilmiştir. Bkz. Serozan/Engin, § 4 N. 186a; Birinci Uzun/Dörttepe Okutan, s. 63.

¹⁰² Tuor/ Schnyder/ Schmid/Rumo-jungo, s. 669; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 5; Dural/Öz, s. 215; Çakın, s. 527; Öztan, Miras, s. 146; Baydar, s. 40; Yağcı, s. 184; Kahveci, s. 1492; Çiftçi, s. 142; Birinci Uzun/Dörttepe Okutan, s. 56.

¹⁰³ Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 4; Çubukgil, s. 460; Çakın, s. 526; Dural/Öz, s. 215; Kılıçoğlu, Miras, s. 172; İmre/Erman, s. 249; Öztan, Miras, s. 146; Baydar, s. 43; Yağcı, s. 180; Çabri, § 17 N. 451; Ersöz, s. 227; Şahin Caner, s. 512.

geçirdiği trafik kazası sonucu komada olmasına dayanıyorsa elbette kusurundan söz edilemeyecek ve mirasçılıktan çıkarma sebebi bulunmayacaktır. Bunun gibi; saklı paylı mirasçının mirasbırakanın aile üyesi olan bir kimseye karşı aile hukukundan kaynaklanan bir yükümlülüğü bulunmakta birlikte, bu kimsenin kim olduğunu bilmiyorsa mirasçılıktan çıkarılması söz konusu olmayacaktır¹⁰⁴. Örneğin; mirasbırakan, evlilik dışı olan çocuğunu tanımış ancak bu durumu diğer çocuklarından gizlemişse, zor durumda olan kardeşine nafaka ödemeyen diğer çocuklarını mirasçılıktan çıkartamaz. Zira mirasbırakanın evlilik dışı çocuğu olduğunu diğer çocukları bilmemektedir¹⁰⁵.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlalinde, mirasbırakanın da en az saklı paylı mirasçı kadar kusuru varsa o takdirde mirasçılıktan çıkarma geçerli bir nedene dayanmayacaktır¹⁰⁶.

b. Yükümlülüğün Mirasbırakana ya da Mirasbırakanın Aile Üyelerine Karşı Yerine Getirilmemesi

TMK md. 510/b. 2 hükmü gereğince; saklı paylı mirasçının yalnızca mirasbırakana karşı değil, mirasbırakanın aile üyelerine karşı da aile hukukundan kaynaklanan yükümlülükleri yerine getirmemesi mirasçılıktan çıkarma sebebidir. Dikkat edilirse; TMK md. 510/b. 1 hükmünde mirasbırakanın “yakınları” kavramı kullanılırken, TMK md. 510/b. 2 hükmünde yakınları değil “aile üyeleri” ifadesine yer verilmiştir. Doktrinde, aile üyeleri kavramına kimlerin dâhil olduğu tartışmalıdır. Çoğunluk görüşü mirasbırakanın anne-babası, kardeşi, altsoy kan hısımları ve eşinin aile üyesi kavramına girdiğini kabul eder¹⁰⁷. Evlatlık da aile üyeleri kavramının içinde yer alır¹⁰⁸. Nişanlının bu kavrama girip girmediği ise tartışmalıdır. Bizim de katıldığımız görüş, nişanlının aile

¹⁰⁴ Çubukgil, s. 464; Şahin Caner, s. 512.

¹⁰⁵ Çubukgil, s. 464.

¹⁰⁶ Çubukgil, s. 463; Ayan/Ayan, s. 216; Baydar, s. 40; Şahin Caner, s. 512. Eşit kusur halinde mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun geçersiz sayılması gerektiği yönünde Öztan, Miras, s.154; Şahin Caner, s. 512.

¹⁰⁷ Şener, Mirasçılık, s. 90; Dural/Öz, s. 216; Antalya/Sağlam, § 6 N. 943; Ayan/Ayan, s. 215; Çabri, § 17 N. 449.

¹⁰⁸ Dural/Öz, s. 216; Çabri, § 17 N. 449; Ayan/Ayan, s. 215.

üyeyi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir¹⁰⁹. Bunun yanında mirasbırakanın çocuklarının eşleri de aile üyesi kavramı kapsamında ele alınmalıdır. Ancak hükmün lafzına da uygun olarak aile üyeleri kavramı geniş yorumlanmamalı ve mirasbırakanın ne kadar yakını olursa olsun dostları, çalışanları gibi kimseler bu hüküm kapsamında değerlendirilmemelidir¹¹⁰.

C. Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Kanunda Öngörülen Şekle Uygun Yapılması

Cezai mirasçılıktan çıkarmanın sonuçlarının çok ağır olması nedeniyle, kanun koyucu bu tasarrufu sıkı bir şekil şartına bağlamıştır. İlk olarak TMK md. 510/f.1 hükmünde, cezai mirasçılıktan çıkarmanın ancak bir ölüme bağlı tasarrufla mümkün olabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, mirasbırakan saklı paylı mirasçısını mirasından çıkardığını sözlü olarak defalarca söylemiş olsa bile, bu iradesini ölüme bağlı tasarrufta belirtmediği sürece hiçbir hukuki anlam taşımayacaktır. O halde mirasbırakanın çıkarma iradesi, şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufla ortaya konulmalıdır. Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruflar, vasiyetname ve miras sözleşmesidir.

Mirasçılıktan çıkarma için en sık başvuru yolu, vasiyetname düzenlemektir. Vasiyetnameler; el yazılı, resmi ve sözlü vasiyetname olarak üçe ayrılır (TMK md. 531). Bu vasiyetname türlerinden herhangi biriyle mirasçılıktan çıkarma tasarrufu gerçekleştirilebilir¹¹¹. Ancak belirtmek gerekir ki, sözlü vasiyetname yoluyla geçerli bir mirasçılıktan çıkarma tasarrufu yapılabilir de sözlü vasiyetname yalnızca olağanüstü

¹⁰⁹ Dural/Öz, s. 216; Yağcı, s. 155-156; Çabri, § 17 N. 449. Aksi yönde bkz. Antalya/Sağlam, § 6 N. 943; Ayan/Ayan, s. 215; Sert, s. 233; Ersöz, s. 228; Kartal, s. 619; Şahin Caner, s. 513.

¹¹⁰ Aksi görüş için bkz. Yağcı, s. 159-160. Mirasbırakan ile aynı evde yaşayan ancak akrabası olmayan kimselerin de aile üyesi olarak değerlendirilmesi gerektiği yönünde bkz. Çubukgil, s. 455.

¹¹¹ İmre/Erman, s. 249; Eren/Yücer Aktürk, s. 209; İnan/Ertaş/Albaş, § 18 N. 771; Kılıçoğlu, Miras, 169; Öztan, Miras, s. 147; Ayan/Ayan, s. 216; Baydar, s. 45; Gönen, s. 331; Yağcı, s. 311; Çabri, § 17 N. 436; Banu Atlı, *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 47; Yılmaz, s. 125; Ersöz, s. 231.

koşulların varlığı halinde başvurulabilen bir vasiyetname türüdür (TMK md. 539/f.1).

Mirasçılıktan çıkarmanın miras sözleşmesiyle yapılmasının da mümkün olduğu kabul edilmektedir¹¹². Mirasçılıktan çıkarma, tek taraflı bir hukuki işlem olduğundan, miras sözleşmesinin bağlayıcı olmayan içeriğine dâhil olur ve mirasbırakan, tek taraflı irade açıklamasıyla bu tasarrufundan dönebilir¹¹³. Ancak mirasçılıktan çıkarmanın amacı göz önüne alındığında, mirasbırakanın saklı paylı mirasçısıyla bir miras sözleşmesi yaparak onu mirastan çıkarması çok olası bir durum değildir¹¹⁴.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise cezai mirasçılıktan çıkarmanın ölüme bağlı tasarruf yerine mahkeme kararıyla mümkün olup olmayacağıdır. TMK md. 510/f.1 hükmü açık bir şekilde mirasçılıktan çıkarmanın bir ölüme bağlı tasarrufla yapılabileceğini belirtmiştir. Dolayısıyla mahkeme kararıyla mirasçılıktan çıkarma

¹¹² Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 2; Bürgi, ZGB Art 477 Rn. 3; Kocayusufpaşaoğlu, s. 307; Çakın, s. 527; Şener, Mirasçılık, s. 82; Serozan/Engin, § 4 N. 183; Dural/Öz, s. 212; Eren/Yücer Aktürk, s. 209; İnan/Ertas/Albaş § 18 N. 771; Öztan, Miras, s. 147; Baygın, s. 170; Yağcı, s. 312; Ayan/Ayan, s. 216; Çabri, § 17 N. 436; Atlı, s. 47; Şahin Caner, s. 513.

¹¹³ Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 2; Çakın, s. 527; Şener, Mirasçılık, s. 82; Serozan/Engin, § 4 N. 183; Dural/Öz, s. 212; İmre/Erman, s. 250; Ayan/Ayan, s. 216; Çınar, s. 222; Çabri, § 17 N. 426; Atlı, s. 47; Şahin Caner, s. 513. Farklı yönde görüş için bkz. Yağcı, s. 408-409.

TMK md. 546/f.2 hükmündeki düzenlemede; miras sözleşmesi yapıldıktan sonra sözleşmenin karşı tarafının mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturan bir davranışta bulunması halinde, mirasbırakanın miras sözleşmesinden tek taraflı olarak dönebileceği düzenlenmiştir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Seçer, s. 40 vd.

¹¹⁴ Böyle bir durumda, saklı paylı mirasçı mirasçılıktan çıkarılmayı kabul ettiğine göre, miras sözleşmesi yerine mirastan feragat sözleşmesi yapılabilir. Bkz. İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 773; Yağcı, s. 409. Bu sözleşmenin, ivazsız mirastan feragat sözleşmesi niteliği alacağı yönünde bkz. Şener, Mirasçılık, s. 82. Mirastan feragat sözleşmesi olarak kabul edilmesinin sonucu, miras sözleşmesinden dönülmesinin tarafların anlaşmasıyla veya kanunda belirtilen dönme sebeplerine dayanarak mümkün olacaktır. Bkz. Çabri, § 17 N. 436.

mümkün görünmemektedir¹¹⁵. Yargıtay da isabetli bir şekilde, bu yönde açılan bir davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle reddedilmesi gerektiğini ifade etmiştir¹¹⁶.

Mirasçılıktan çıkarma nedenlerinin varlığı ya da yokluğuna ilişkin tespit davası açılması mümkündür? Bu soruya da olumsuz yanıt vermek gerekir. Mirasçılıktan çıkarmaya yönelik olarak eda davası açmak mümkün olmadığından, çıkarma nedenlerinin varlığı ya da yokluğunun tespitine ilişkin tespit davası¹¹⁷da açılmayacaktır¹¹⁸. Zira

¹¹⁵ Aynı yönde Şener, Paylar, s. 166; Yağcı, s. 309

¹¹⁶ Yarg. 7. HD'nin E. 2022/2695, K. 2022/6859, T. 14.11.2022 sayılı kararı şu şekildedir: "Somut olaya gelince; davacılar tarafından evlat edindikleri davalının kendileri ile ilgilenmediği ve evlatlık vazifelerini yerine getirmediği iddiası ile mirasçılıktan çıkarma davası açmış iseler de; mirasçılıktan çıkarma yukarıda değinildiği gibi TMK 510. madde hükmünde sayılan sebeplerden birine dayanılması ile birlikte şekil şartı olarak miras bırakan tarafından yapılan bir ölüme bağlı tasarrufu işlemi ile gerçekleşir. Dava açmak suretiyle mirasçının mirastan iskati hakkında karar verilmesini istemek mümkün değildir. Bu sebeple mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yanılığın değerlendirme ile davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir." (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 1.7.2024). Yarg. 7. HD'nin E. 2022/3872 K. 2023/4932 T. 19.10.2023 sayılı kararına göre "...Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Davacı ..., davalı oğlunun mirasçılıktan çıkarılmasını istemiş; mahkemece davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir. Mirastan iskatin, murisin tek taraflı ölüme bağlı bir tasarrufu (vasiyetname) ile yapılacağı nazara alınarak yerel mahkemece yazılı gerekçeyle davanın usulden reddine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamıştır..." gerekçesiyle; mirasçı ... vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine, karar verilmiştir. Temyizen incelenen karar; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile özellikle Bölge Adliye Mahkemesi kararında belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir." (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 1.7.2024).

¹¹⁷ Bir hukuki ilişkinin ya da bir hakkın var olup olmadığına yönelik olarak açılan davalara tespit davası denilmektedir. Tespit davasına yönelik ayrıntılı açıklamalar için bkz. Necip Bilge/Ergun Önen, *Medeni Yargılama Hukuku*, 3.

tespit davası, eda davasının öncüsüdür¹¹⁹. Dolayısıyla eda davası açmanın mümkün olmadığı durumlarda tespit davası da açılmaz.

D. Mirasçılıktan Çıkarma Sebebinin Ölüme Bağlı Tasarrufta Gösterilmesi

TMK md. 512/f.1 hükmündeki düzenlemeye göre “*Mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakan ancak buna ilişkin tasarrufunda çıkarma sebebinin belirtmişse geçerlidir*”. Doktrinde, bu düzenlemenin iki temel amaca hizmet ettiği ifade edilmektedir. Bu amaçlardan ilki, mirasbırakanın

---

Bası, Sevinç Matbaası, Ankara 1978, s. 391 vd.; Baki Kuru, /Ramazan Arslan, /Ejder Yılmaz, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2013, s. 258 vd.; Hakan Pekcanitez /Oğuz Atalay/ Muhammet Özkes, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 12. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2024, s. 222 vd.; Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz/ Emel Hanağası, *Medeni Usul Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 306 vd.; L. Şanal Görgün/Levent Börü/Mehmet Kodakoğlu, *Medeni Usul Hukuku*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 234 vd.; Murat Atalı/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan, *Medeni Usul Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 329 vd..

¹¹⁸ Aynı yönde Şener, Paylar, s. 166; İnan/Ertay/Albaş, § 18 N. 771; Yağcı, s. 309-310. Antalya BAM'ın E. 2019/754, K. 2019/1433, T. 28.11.2019 sayılı kararına göre “... Yukarıdaki açıklamalar ve yasal düzenlemeler çerçevesinde somut olaya dönüldüğünde; davacı tarafça ileride yapılması muhtemel mirasçılıktan çıkarmaya ilişkin ölüme bağlı tasarruf, yine buna bağlı olarak ileride davalı tarafça açılması muhtemel ölüme bağlı tasarrufun iptali davasına konu ıskat hallerini şimdiden tespit ettirmesinde, tespit davasının özelliği ve koşullarına göre ileride açılacak davada savunma olarak ileri sürülebilecek ve o davada değerlendirilecek ıskat sebeplerini tespit ettirmekle iddia olunan tehlikeyi ortadan kaldırmaya elverişli bir hüküm verilemeyeceği gibi miras hukuku ilkelerine aykırı şekilde Yasanın izin vermediği bir hususun dolanılmak suretiyle elde edilmek istenilmesi de mümkün bulunmadığından hukuki yarar yokluğundan davanın reddine karar verilmesi sonuç olarak doğru ise de; gerekçesinin yukarıda açıklandığı şekilde değiştirilmesine ilişkin olarak ilk derece Mahkemesi kararının HMK. nun 353/1-b-2. maddesi uyarınca düzeltilmesine karar verilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.”. (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 1.7.2024).

¹¹⁹ Bilge/Önen, s. 393 dn. 17; Kuru /Arslan/Yılmaz, s. 259; Pekcanitez/Atalay/ Özkes, s. 224; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 307; Görgün/ Börü/Kodakoğlu, s. 235.

hangi somut sebep çerçevesinde mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunduğu tespit edilerek, ortaya çıkabilecek şüpheleri ortadan kaldırmaktadır¹²⁰. Diğer amacı ise, mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun kanunda sayılan sebeplere dayanıp dayanmadığı konusunda hâkimin değerlendirme yapabilmesine yardımcı olmaktır¹²¹.

TMK md. 512/f.1 hükmünde, çıkarma sebebinin gösterilmesi gerektiği belirtilmiş ancak nasıl gösterileceğine ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Çıkarma sebebi açık bir şekilde gösterilmeli, somut olaylara dayandırılmalıdır¹²². Bu kapsamda *“bana karşı aile yükümlülüklerini yerine getirmedi”*, *“suç işledi”* gibi ifadeler yeterli kabul edilmeyecektir¹²³. Bunun yerine *“hastalığım sırasında benimle ilgilenmedi”*, *“eşimi öldürmeye teşebbüs etti”* ya da *“beni dövdü”* şeklinde somut olaylar gösterilmelidir¹²⁴. Mirasçılıktan çıkarmanın geçerli olabilmesi için

¹²⁰ Yağcı, s. 313.

¹²¹ Wildisen, ZGB Art. 479 Rn. 1; Dural/Öz, s. 216; Yağcı, s. 313.

¹²² Schlüter, s. 132; Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 6; Çakın, s. 528; Dural/Öz, s. 216; İmre/Erman, s. 250; Antalya/Sağlam, § 6 N. 951; Ayan/Ayan, s. 216; Baydar, s. 48-49; Yağcı, s. 314. Vasiyetnamede birden fazla çıkarma sebebine yer verilmişse, sadece bir tanesinin ispatlanması mirasçılıktan çıkarma için yeterli olacaktır. Bkz. Yağcı, s. 319.

Yarg. 14. HD'nin E. 2018/3409, K. 2021/3708, T. 2.6.2021 sayılı kararına göre *“Somut olaya gelince; 21.06.2004 tarihli düzenleme şeklindeki vasiyetname ile ... .., sağlığında yapmış olduğu hal ve hareketlerinden dolayı mirasçılarından ...'ı mirasçılıktan çıkarmıştır. Çıkarma sebeplerinin doğru olduğunu ispat etme yükü 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 512.maddesi gereği çıkarmadan yararlanan davalılar üzerindedir. Yapılan yargılama sonucu 21.06.2004 tarihli vasiyetnamede belirtilen sebeplerin varlığı ispat edilemediğinden 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 512/3.maddesi gereğince tasarruf, mirasçının saklı payı dışında yerine getirilecektir. İlk derece mahkemesinin 28.09.2017 tarihli kararında bu hususa işaret edilerek davanın kısmen kabulüne karar verildiği halde usul ve yasaya aykırı olacak şekilde ... Bölge Adliye Mahkemesi 1.Hukuk Dairesince davanın tümünden reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.”* (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 6.8.2024).

¹²³ Wildisen, ZGB Art 477 Rn. 6; Dural/Öz, s. 216; Ayan/Ayan, s. 216-217.

¹²⁴ Dural/Öz, s. 216. Doktrinde; mirasçılıktan çıkarma sebebinin kesin ve açık şekilde yazılmasına ilişkin katı bir uygulama olduğu, ancak ölüme bağlı tasarruftan mirasçılıktan çıkarma iradesinin net bir şekilde anlaşılması ve

mutlaka “*mirasçılıktan çıkartma*” ya da “*ıskat*” ifadelerinin bulunması şart değildir. Önemli olan, mirasçılıktan çıkarma iradesinin anlaşılabilmesidir¹²⁵. Ayrıca, mirasçılıktan çıkarmanın TMK md. 510 hükmündeki hangi bende dayandırıldığının gösterilmesine gerek olmadığı gibi, kanuna atıfta bulunulması veya kanunda yer alan ifadelerin kullanılması da zorunlu değildir¹²⁶. Mirasbırakan çıkarma nedenine ilişkin belirli bir nitelendirmede bulunmuş olsa dahi hâkim bununla bağlı değildir. Örneğin, mirasbırakan çıkarma sebebini ağır bir suç olarak nitelendirebilir. Hâkim, sebebin Türk Medeni Kanunu madde 510/b.1 kapsamında ağır bir suç teşkil etmediğini, ancak aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlaline dayandığını tespit etse dahi geçerli bir mirasçılıktan çıkarma tasarrufu varlığını sürdürecektir¹²⁷.

Mirasbırakanın, çıkarma sebebini bir belgeye ya da mahkeme kararına atıf yaparak göstermesi mümkün müdür? Öğretide bir görüşe göre, çıkarma sebebi asgari bir şekilde açıklanmadıkça, çıkarma sebebinin bir belgeye atıf yapılarak gösterilmesi TMK md. 512/f.1 hükmüne aykırılık teşkil eder¹²⁸. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre, atıf yapılan belge, mahkeme kararı ya da delil vasıtasıyla çıkarma sebebi kesin ve açık bir şekilde anlaşılıyorsa çıkarma sebebinin gösterildiğinin kabulü gerekir. Bu şekilde hâkim de çıkarma sebebinin geçerli olup olmadığını tespit edebilecektir¹²⁹. Aksi durumda aslında ortada geçerli bir mirasçılıktan çıkarma sebebi varken, sırf belli şekil kurallarına uyulmadığı için mirasbırakanın son arzuları yerine

---

vasiyetnamenin yorumlanarak çıkarma sebebinin tespit edilip vasiyetname dışı olgularla da desteklenmesi durumunda, Türk Medeni Kanunu madde 512/1 hükmündeki şartın yerine geldiğinin kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Yağcı, s. 315-316.

¹²⁵ Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 3; Dural/Öz, s. 216; Antalya/Sağlam, § 6 N. 959.

¹²⁶ Schlüter, s. 132; Yağcı, s. 318; Ersöz, s. 233.

¹²⁷ Dural/Öz, s. 218; Yağcı, s. 319.

¹²⁸ Weimar, ZGB Art. 479 Rn. 3; Wildisen, ZGB Art 479 Rn. 2; Baydar, s. 50.

¹²⁹ Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 10; Yağcı, s. 320-321. Çıkarma sebebi ölüme bağlı tasarruftan açıkça anlaşılması koşuluyla, ceza dosyası gibi diğer belgelere atıf yapılabilir. Bürge, ZGB Art 479 Rn. 1.

gelmemiş olacaktır. Ancak vasiyetnamede çıkarma sebebi gösterilmeden sadece bir tanığa atıf yapılmamışsa o takdirde geçerli saymamak gerekir. Zira tanığın ne hakkında bilgi vereceğine ilişkin herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır. Böyle bir durumda çıkarma sebebinin asgari bir şekilde ölüme bağlı tasarrufta gösterilmesi gerekir¹³⁰.

Doktrinde tartışılan bir diğer konu, mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturan fiilin, ölüme bağlı tasarrufun yapıldığı anda gerçekleşmiş olmasının şart olup olmadığıdır. Bir görüş, mirasçılıktan çıkarmanın geçerli olabilmesi için ölüme bağlı tasarruf yapıldığı anda çıkarma sebebi olan fiilin gerçekleşmiş olmasını arar. Bu çerçevede, ölüme bağlı tasarruf yapıldığı zaman çıkarma sebebi henüz gerçekleşmemişse, çıkarmaya ilişkin tasarruf geçerli olmayacaktır¹³¹. Bu görüşün temel dayanağı, TMK md. 510'da sayılan sebeplerin geçmiş zaman kullanılarak ifade edilmiş olmasıdır. Buna göre, hükümde geçen *“ağır bir suç işlemişse”* veya *“aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemişse”* ifadeleri, fiilin işlenmiş olması gerektiğini göstermektedir¹³². Ayrıca TMK md. 512/f.1 hükmü kapsamında da düşünüldüğünde ancak gerçekleşmiş sebepler ölüme bağlı tasarrufta gösterilebilir¹³³. Aksi yöndeki görüş ise, ölüme bağlı tasarrufun yapıldığı anda çıkarma sebebi henüz gerçekleşmemiş olsa bile, mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun geçerli olabileceğini savunmaktadır¹³⁴. Bu görüş uyarınca, mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun hüküm ifade edebilmesi için çıkarma sebebinin en geç mirasın açılması anında gerçekleşmiş

¹³⁰ Baydar, s. 50; Yağcı, s. 322.

¹³¹ Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 5; Tongsir, s. 254; Şener, Mirasçılık, s. 84-85; Dural/Öz, s. 217; İnan/Ertas/Albaş, § 18 N. 778; Antalya/Sağlam, § 6 N. 956; İnal, s. 57; Baydar, s. 43; Çabri, § 17 N. 448 ve N. 452; Şahin Caner, s. 514; Kartal, s. 621. Doktrinde şüpheye dayalı mirasçılıktan çıkarmanın mümkün olduğu ifade edilmiştir. Buna göre mirasbırakan şüphe duyduğu bir durumun zaten gerçekleştiğini düşünüyorsa ve bu şüphenin sonradan doğru olduğu ortaya çıkarsa mirasçılıktan çıkartma geçerli kabul edilecektir. Bkz. Burandt/Rojahn, BGB § 2336 Rn. 6.

¹³² Şener, Mirasçılık, s. 85; Dural/Öz, s. 217.

¹³³ Şener, Mirasçılık, s. 85; Dural/Öz, s. 217; Baydar, s. 43.

¹³⁴ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 15; Serozan/Engin, § 4 N. 187; Yağcı, s. 327; Ercoşkun Şenol, s. 572.

olması gerekir¹³⁵. Kanaatimizce, henüz gerçekleşmemiş bir sebebe dayanarak mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunulması farklı ihtimaller kapsamında düşünülmelidir. İlk olasılık, mirasbırakanın şüphe duyduğu durumlara istinaden mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunmasıdır. Örneğin, eşinin kendisini aldattığından şüphelenen mirasbırakan, bu şüphe sebebiyle mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunabilir. Mirasbırakanın şüpheleri doğruysa ve eşi kendisini aldatıyorsa çıkarma sebebi zaten tasarrufun yapıldığı anda gerçekleşmiştir. Diğer ihtimalde ise mirasbırakanın çıkarma tasarrufunda bulunduğu sırada aslında eşi kendisini aldatmamaktadır. Ancak çıkarma tasarrufu yapıldıktan sonra ve mirasın açılmasından önce eşi kendisini aldatmıştır. İlk görüş kapsamında düşünüldüğünde, çıkarma tasarrufu yapıldığı anda aldatma fiili gerçekleşmemiş olduğundan, mirasçılıktan çıkarma tasarrufu geçersizdir. Bu durumda aslında mirasçılıktan çıkarma sebebi bulunmasına rağmen, sadece tasarrufun yapıldığı sırada sebep gerçekleşmediği için eş iptal davası açarak yasal miras payını alabilecektir. Kanaatimizce söz konusu durum kanun koyucunun amacına aykırıdır. Bu kapsamda henüz gerçekleşmemiş bir sebebe dayanarak mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunulması ve sebebin en geç mirasın açılması anında gerçekleşmiş olması koşuluyla çıkarma tasarrufunu geçerli saymak gerekir. Her ne kadar mirasbırakanın, çıkarma sebebi gerçekleştikten sonra yeniden bir çıkarma tasarrufunda bulunabileceği ileri sürülebilse de, mirasbırakanın ehliyetsizlik ya da başka bir sebeple ölüme bağlı tasarruf yapamayacak bir duruma gelmesi ihtimali göz ardı edilmemelidir. Üzerinde düşünülmeye gereken bir diğer konu ise, sebep henüz gerçekleşmeden, hatta ortada şüphelenilen bir durum dahi yokken, mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun bir şarta bağlı olarak yapılmasıdır. Örneğin; mirasbırakan, *“eşim bir gün beni aldatırsa mirasçılıktan çıkartılsın”* ya da *“hastalığım sırasında kızım benimle ilgilenmezse mirasımdan çıkartılsın”* şeklinde şarta bağlı çıkarma tasarrufunda bulunmuş olabilir. Kanaatimizce, çıkarma sebebi mirasın açılması anına kadar gerçekleşmek koşuluyla, şarta bağlı çıkarma

---

¹³⁵ Weimar, ZGB Art 477 Rn. 15.

tasarrufunu geçerli saymak gerekir¹³⁶. Zira mirasbırakan, fiil henüz gerçekleşmemiş olsa bile, bu durumu kendisi açısından aile bağlarını koparacak nitelikte bir sebep olarak değerlendirebilir. Yukarıda da ifade edildiği gibi, şart sonradan gerçekleşmiş ancak mirasbırakan herhangi bir sebeple ölüme bağlı tasarrufta bulunamayacak bir duruma gelmişse, sadakatsiz eş veya kendisiyle ilgilenmeyen çocuk cezalandırılmak yerine adeta ödüllendirilmiş olacaktır.

Cezai mirasçılıktan çıkarma sebebinin ölüme bağlı tasarrufun yapıldığı anda gerçekleşmesini arayan görüş de cezai mirasçılıktan çıkarmanın hükümleri bakımından geciktirici ya da bozucu şarta bağlı çıkarma tasarrufunda bulunulabileceğini kabul etmektedir¹³⁷. Ancak bu görüş kapsamında mirasçılıktan çıkarma sebebi ölüme bağlı tasarruf yapıldığı anda gerçekleşmiş olmalıdır. Örneğin, mirasbırakan zina yapmış eşini, zinanın tekrarlanması şartına bağlı olarak mirasından çıkarabilir¹³⁸. Alkol sorunu sebebiyle kendisine şiddet uygulayan oğlunu mirasından çıkartan anne, oğlunun tedavi olması halinde çıkarmanın geçersiz olacağı yönünde bir bozucu şart kararlaştırabilir.

SONUÇ

Cezai mirasçılıktan çıkarma, belirli şartlar gerçekleştiğinde mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını miras hakkından mahrum bırakmasına imkân tanıyan hukuki bir düzenlemedir. Bu bağlamda, cezai mirasçılıktan çıkarma, özel hukuk veya medeni hukuk cezasıdır ve yalnızca saklı paylı mirasçılar için geçerlidir.

Cezai mirasçılıktan çıkarma sebepleri, TMK md. 510 hükmünde sınırlı sayıda (numerus clausus) düzenlenmiştir. Bu sebeplerden ilki, saklı paylı mirasçının mirasbırakana ya da mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemesidir. Suçun varlığı ceza hukuku kurallarına göre değerlendirilirken, suçun ağırlığını belirlemek için hem objektif hem de sübjektif ölçütler dikkate alınacaktır. Buna

¹³⁶ Aynı yönde Bürge, ZGB Art 477 Rn. 6; İmre/Erman, s. 250 dn. 18a; Serozan/Engin, § 4 N. 187; Yağcı, s. 327; Ercoşkun Şenol, s. 572.

¹³⁷ Dural/Öz, s. 217; Antalya/Sağlam, § 6 N. 958; Baydar, s. 43.

¹³⁸ Dural/Öz, s. 217; Antalya/Sağlam, § 6 N. 958.

göre, suç teşkil eden fiilin objektif olarak aile bağlarını koparacak nitelikte olması, aynı zamanda somut olay açısından da bu bağların fiilen kopmuş olması gerekmektedir.

Suç oluşturan fiil hukuka aykırı olmalıdır. Eğer hukuka uygunluk sebepleri mevcutsa, cezai mirasçılıktan çıkarma uygulanamaz. Fiilin hukuka aykırı olmasının yanında saklı paylı mirasçının kastı bulunmalıdır. Ancak, fiilin bilinçli taksirle işlenmesi durumunda da mirasçılıktan çıkarma gündeme gelebilir.

Mirasbırakan ile saklı paylı mirasçının ortak kusuru da dikkate alınması gereken önemli bir konudur. Eğer çıkarma sebebi oluşturan suçun işlenmesinde mirasbırakanın kusuru, saklı paylı mirasçınınla aynı seviyede ya da ondan daha fazlaysa, mirasçılıktan çıkarma yapılamaz.

Cezai mirasçılıktan çıkarma sebebi olan suçun, mirasbırakana veya onun yakınlarından birine karşı işlenmiş olması gerekir. Mirasbırakanın yakınları denilince ilk olarak eşi, kan ve sıhri hısımları akla gelse de yakın arkadaşları veya çalışanları da bu kapsamda sayılabilir. Burada önemli olan, mirasbırakanın o kişiye karşı duyduğu sevgi, bağlılık gibi hisler ve suçu sanki kendisine karşı işlenmiş gibi algılamasıdır. Mirasbırakanın yakınları kavramı sadece insanlarla sınırlı tutulmamalı, mirasbırakanın evcil hayvanına karşı işlenen suçlar da cezai mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak kabul edilmelidir. Burada önemli olan, mirasbırakanın evcil hayvanına duyduğu sevgi ve bu suç karşısında hissettiği üzüntüdür.

Saklı paylı mirasçının suçu kime karşı işlediğini bilmemesi durumunda da mirasçılıktan çıkarılması mümkündür. Bu bağlamda, suç işlediği kişinin mirasbırakanın yakını olduğunu bilmemesi mirasçılıktan çıkarılmasına engel değildir. Burada esas olan, işlenen suçun mirasbırakan üzerinde yarattığı duygusal etkidir. Ancak saklı paylı mirasçı, mirasbırakanın kim olduğunu bilmeden ona karşı bir suç işlemişse mirasçılıktan çıkarılmamalıdır. Çünkü saklı paylı mirasçı, mirasbırakanın kim olduğunu bilmiyorsa, aile bağları hiç kurulmamış demektir. Bu yüzden, sübjektif ölçüt açısından aile bağlarının fiilen kopmuş olduğu söylenemeyeceğinden, saklı paylı mirasçının mirasçılıktan çıkarılması söz konusu olmayacaktır.

Cezai mirasçılıktan çıkarma sebeplerinden bir diğeri, saklı paylı mirasçının mirasbırakana veya onun aile üyelerine karşı aile hukukundan doğan bir yükümlülüğünü önemli ölçüde yerine getirmemesidir. Mirasbırakanın aile üyeleri kavramına, anne-baba, kardeşler, altsoy hısımları ve eşi dâhildir. Evlatlık da bu kavramın içinde yer alır. Mirasbırakanın nişanlısı da aile üyesi olarak değerlendirilmelidir. Aynı şekilde, mirasbırakanın çocuklarının eşleri de aile üyeleri kapsamında kabul edilmelidir. Ancak, mirasbırakanın yakın çevresinde yer alan dostları veya çalışanları, ne kadar yakın olurlarsa olsunlar, aile üyesi olarak sayılmamalıdır.

İhlal edilen yükümlülüğün aile hukukuna dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, saklı paylı mirasçının mirasbırakanın istemediği bir mesleği seçmesi, ticari rekabete girmesi, istemediği biriyle evlenmesi ya da boşanma davası açması çıkarma sebebi olarak kabul edilmez. Saklı paylı mirasçının, mirasbırakan aleyhine gerçeğe uygun tanıklık yapması da çıkarma sebebi değildir.

Cezai mirasçılıktan çıkarma, vasiyetnamenin yanı sıra miras sözleşmesiyle de yapılabilir. Ancak, mirasçılıktan çıkarma tek taraflı bir hukuki işlem olduğu için miras sözleşmesinin bağlayıcı olmayan kısmına girer. Bu nedenle, mirasbırakan tek taraflı bir irade beyanıyla dönebilir.

Mahkeme kararıyla mirasçılıktan çıkarma yapılamaz. Bu amaçla açılan bir dava, hukuki yarar bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmelidir. Ayrıca, mirasçılıktan çıkarma nedenlerinin var olup olmadığına ilişkin bir tespit davası da açılmaz. Mirasçılıktan çıkarmaya yönelik bir eda davası açılması mümkün olmadığından, çıkarma nedenlerinin varlığı veya yokluğuna dair tespit davası da açılmaz. Çünkü tespit davası, eda davasının öncüsü niteliğindedir. Bu nedenle, eda davası açılmayan durumlarda tespit davası açılması mümkün değildir.

Mirasbırakanın, çıkarma sebebinin bir belgeye, mahkeme kararına ya da başka bir delile atıfta bulunarak belirtmesi mümkündür. Eğer atıfta bulunulan belge, mahkeme kararı veya delil çıkarma sebebinin kesin ve net bir şekilde ortaya koyuyorsa, çıkarma sebebinin geçerli şekilde gösterildiği kabul edilmelidir.

Mirasçılıktan çıkarma sebebi oluşturan fiil, ölüme bağlı tasarrufun yapıldığı anda henüz gerçekleşmemiş olabilir ancak mirasın açılma anına kadar gerçekleşmesi durumunda çıkarma tasarrufu geçerli kabul edilmelidir. Bu durum farklı ihtimaller çerçevesinde değerlendirilmelidir. İlk olarak, mirasbırakan şüphe duyduğu bir duruma dayanarak çıkarma tasarrufunda bulunabilir. Eğer mirasbırakanın şüphelendiği olay, tasarrufun yapıldığı anda zaten gerçekleşmişse, mirasçılıktan çıkarma tereddütsüz geçerli olacaktır. Bir diğer olasılık, mirasbırakanın şüphelendiği durumun çıkarma tasarrufu sırasında henüz gerçekleşmemiş olmasıdır. Böyle bir durumda, mirasın açılmasına kadar şüphe duyulan husus gerçekleşirse, bu çıkarma tasarrufu da geçerli sayılmalıdır. Son olarak, mirasbırakan çıkarma tasarrufunu herhangi bir şüpheye dayanmadan, şarta bağlı olarak gerçekleştirebilir. Bu ihtimalde de çıkarma sebebinin miras açılmadan önce gerçekleşmesi halinde, şarta bağlı olarak yapılan çıkarma tasarrufunun geçerli kabul edilmesi gerekir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Peer-Review: Externes Peer-Review-Verfahren.

Interessenkonflikt: Der/die Autorinnen unterliegt/unterliegen keinem Interessenkonflikt.

Finanzielle Unterstützung: Der/die Autorinnen erklärt/en, dass diese Studie keine finanzielle Unterstützung erhalten hat.

EXTENDED SUMMARY

Disinheritance as a form of private or civil law penalty is a legal provision that allows the inheritor to deprive a reserved portion heir of their inheritance rights under certain conditions. Disinheritance applies exclusively to heirs entitled to the reserved portion. Non-reserved portion heirs are not subject to this provision, as the inheritor has full discretion over their inheritance shares. Similarly, any dispositions the inheritor makes concerning the portion of the inheritance beyond the reserved portion of the heir are not considered disinheritance under the law.

In cases of disinheritance as a civil law penalty, the inheritor can deprive a reserved portion heir of their inheritance rights only for the reasons specified in the law. One such reason, as outlined in Article 510 of the Turkish Civil Code, is if the reserved portion heir commits a serious offense against the inheritor or one of the inheritor's close relatives. The existence and nature of the offense are evaluated according to criminal law principles. However, for the offense to be considered "serious" under this provision, it must be of a nature that damages family ties and in the specific case, completely severs these bonds. Both objective and subjective criteria will be taken into account when determining the seriousness of the offense.

A conviction is not required for the disinheritance of a reserved portion heir who has committed a crime. Even if the crime remains at the attempt stage, this does not prevent disinheritance. It is also not necessary for the reserved portion heir to have personally committed the offense. The disinheritance can be based on the heir encouraging someone else to commit the crime or participating in the crime as an accomplice. However, for disinheritance to be valid, the crime must be unlawful. If the act is unlawful but the reserved portion heir did not act with intent, there will not be a valid reason for disinheritance as a penalty.

For the reserved portion heir to be disinherited as a penalty, it is not sufficient that they simply commit a serious crime; the crime must also be directed against the inheritor or one of the inheritor's close relatives. The use of the term "close relatives" instead of "family members" in Article 510 of the Turkish Civil Code suggests that this concept extends beyond family members or those with a blood relationship. In this context, the inheritor's spouse, blood

relatives, and in-laws can be considered "close," and individuals such as the inheritor's fiancé or close friends may also fall within this definition. The key criterion is the emotional bond the inheritor feels towards the person and the perception that a crime against that person is akin to a personal attack on the inheritor.

Therefore, the concept of "close relatives" should be interpreted broadly. For example, even a crime committed against the inheritor's beloved pet could be considered a valid reason for disinheritance. This is because crimes against individuals or beings to whom the inheritor has a strong emotional attachment can have a deeply damaging effect, potentially severing these bonds.

One of the reasons for disinheritance as a penalty is the reserved portion heir's failure to fulfill obligations arising from family law. Since these obligations must be based on family law, a breach of obligations under contract law cannot serve as a reason for disinheritance. Similarly, failure to fulfill moral or religious obligations does not constitute grounds for disinheritance as a penalty.

If a reserved portion heir neglects their obligations arising from family law, this neglect must be of a significant degree. By "significant degree," it is meant that the violation of these obligations must not only objectively damage or sever family ties but must also subjectively lead to the actual breakdown of family relationships.

According to the second paragraph of Article 510 of the Turkish Civil Code, the failure of a reserved portion heir to fulfill their family law obligations towards the inheritor's family members is considered a valid reason for disinheritance. The term "family members" includes the inheritor's parents, siblings, descendants, and spouse. Adopted children are also regarded as family members. Furthermore, the inheritor's fiancé should be considered a family member, as well as the spouses of the inheritor's children.

Disinheritance as a penalty can only be carried out through a testamentary disposition. The inheritor can disinherit a reserved portion heir either through one of the forms of a will or by entering into an inheritance contract. However, when disinheritance is made through an inheritance contract, this disposition falls under the non-binding part of the contract. As a result, the inheritor may revoke this disposition unilaterally at any time.

Disinheritance cannot be executed by a court decision. Any lawsuit filed with this aim must be dismissed due to the lack of legal interest. Similarly, a declaratory lawsuit to determine whether the grounds for disinheritance exist cannot be filed. This is because a declaratory lawsuit is a precursor to a performance lawsuit, and when a performance lawsuit cannot be filed, a declaratory lawsuit is also not permissible.

The reason for disinheritance must be stated in the testamentary disposition. This reason should be clearly expressed and supported by specific facts. For disinheritance to be valid, it is not necessary to use terms like "disinheritance" or "exclusion." What matters is that the intent to disinherit is clearly understood from the testamentary document. In other words, as long as the language used clearly conveys the intent to disinherit, the use of specific terms is not required.

It is not necessary for the act that constitutes the reason for disinheritance to have occurred at the time the testamentary disposition is made. Disinheritance based on a reason that has not yet occurred can also be considered valid. In this context, the disinheritance can be made conditionally, anticipating the reason will occur in the future. What is important is that the reason for disinheritance must have materialized by the time the inheritance is opened.

KAYNAKÇA

- AKINTÜRK Turgut/ATEŞ Derya, *Türk Medeni Hukuku – Aile Hukuku*, C. II, 25. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2024.
- ANTALYA Gökhan, *Mirastan Ferağat Sözleşmesi*, Alkım Yayınları, İstanbul, 1999.
- ANTALYA Gökhan/SAĞLAM İpek, *Marmara Hukuk Yorumu- Miras Hukuku*, Cilt III, 5. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ARSLAN Ramazan/YILMAZ Ejder/TAŞPINAR AYVAZ Sema/HANAĞASI Emel, *Medeni Usul Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ATALI Murat/ERMENEK İbrahim/ERDOĞAN Ersin, *Medeni Usul Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ATLI Banu, *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- AYAN Mehmet, “Saklı Paylı Mirasçılar ve Saklı Payları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 1-2, Y. 2002, 7-18.
- AYAN Mehmet/AYAN Nurşen, *Miras Hukuku*, 11. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÇAĞLAYAN AYGÜN Gözde, “Alman Hukukuna Göre Mirasbırakanın Saklı Paylı Mirasçılarını Saklı Paydan Çıkarmak İçin Sahip Olduğu Hukuki Bir Çare Saklı Paydan Uzaklaştırma”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 30, S. 1, Y. 2022, 485-510.
- BAYDAR Utku, *Türk Medeni Kanuna Göre Mirasçılıktan Çıkarma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005.
- BAYGIN Cem, *Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.
- BİLGE Necip/ÖNEN Ergun, *Medeni Yargılama Hukuku*, 3. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara, 1978.
- BİRİNCİ UZUN Tuba/DÖRTTEPE OKUTAN Ayşegül, “Mirasçının Mirasbırakanı Arayıp Sormaması, Mirasbırakana İlgilendirmemesi, Anne ve Babasına Haber Vermeden Onların

Tanımadığı Biriyle Evlenmesi Mirasçılıktan Çıkarma Sebebi Olabilir mi? Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 26.1.2021 Tarihli ve E. 2019/5571 K. 2021/471 Sayılı Kararının İncelenmesi", *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, C. 72, S. 1, Y. 2023, 45-66.

BURANDT Wolfgang/ROJAHN Dieter, *Erbrecht*, 4. Auflage, München, 2022.

BÜRGI Klaus, (Hrsg: KREN KOSTKIEWICZ Jolanta/WOLF Stephan/AMSTUTZ Marc/FANKHAUSER Roland), *ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK - Orell Füßli Kommentar*, 4. Aktualisierte Auflage, Orell Füßli Verlag, Zürich, 2021.

ÇAKIN Nur, "Türk Hukukunda Mirastan İskat İle İlgili Problemler – Mirastan İskat", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 3, Y. 1974, 523-536.

ÇABRİ Sezer, *Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 495-574)*, Cilt I, 2. Bası, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.

ÇINAR Ömer, "Miras Sözleşmesinin Tek Tarafli İrade Beyanı ile Sona Erdirilmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 6, S. 12, Y. 2007, 219-230.

ÇİFTÇİ Hasan, *Ölüme Bağli Tasarrufların İptali*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

ÇUBUKGİL Rıza, "Mirastan Adi İskatın Hukuki Mahiyeti ve Sebepleri", *AÜHFD*, C. 7, S. 3-4, Y. 1950, 441-467.

DEMİRSATAN Barış, "Mirastan Yoksunluk ve Mirasçılıktan Çıkarma Sebeplerinin Masumiyet Karinesi ile İlişkisi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 82, S. 1, Y. 2024, 47-76.

DENİZ Hande, "Boşanmanın Mirastan Feragat Sözleşmesine Etkisinin Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi*, S. 170, Y. 2024, s. 307-332.

DURAL Mustafa/ÖĞÜZ Tufan/GÜMÜŞ Mustafa Alper, *Türk Özel Hukuku – Cilt III – Aile Hukuku*, 19. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024.

DURAL Mustafa/ÖZ Turgut, *Türk Özel Hukuku, Miras Hukuku, Cilt IV*, 20. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024.

ENGİN Baki İlkey, *Mirastan Yoksunluk*, Beşir Kitabevi, İstanbul, 2010.

- EREN Fikret/YÜCER AKTÜRK İpek, *Türk Miras Hukuku*, 6. Bası, Legem Yayınevi, İstanbul Ankara, 2024.
- ERCOŞKUN ŞENOL Hatice Kübra, "Cezai Mirasçılıktan Çıkarma Sebepleri", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 81, S. 2, Y. 2023, 547-588.
- ERSÖZ Oğuz, "Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, C. 7, S. 14, Y. 2019, 195-254.
- GENÇCAN Ömer Uğur, *Miras Hukuku*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- GÖNEN Doruk, "Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Amacı ve Cezai Mirasçılıktan Çıkarmaya Tabi Kişilerin Kapsamı", *Prof. Dr. Hasan Erman'a Armağan*, Der Yayınları, İstanbul 2015, 327-340.
- GÖRGÜN L. Şanal/BÖRÜ Levent/KODAKOĞLU Mehmet, *Medeni Usul Hukuku*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023
- GÜNAY Erhan, *Yargıtay Kararları ve Öğreti Görüşü Eşliğinde Mirasçılık Sıfatının Yitirilmesi*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- HATEMİ Hüseyin, *Miras Hukuku*, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- İMRE Zahit/ERMAN Hasan, *Miras Hukuku*, 17. Bası, Der Yayınları, İstanbul, 2024.
- İNAL Nihat, *Örnek Dilekçe ve Kararlarla Açıklamalı Miras Davaları*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- İNAN Ali Naim/ERTAŞ Şeref/ALBAŞ Hakan, *İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, 12. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- İŞGÜZAR Hasan, *Yeni Türk Medeni Kanunu'na Göre Miras Hukuku Hükümlerindeki Değişiklikler ve Yenilikler*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003.
- KAHVECİ Nalan, "Alman Medeni Kanununda Saklı Paydan Uzaklaştırma Sebeplerine İlişkin Yapılan Değişiklikler ve İsviçre-Türk Hukuku ile Karşılaştırması", *Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi*, C. 8, Sayı: Özel, Y. 2013, 1483-1524.
- KARTAL Dilşah Büşra, "Yargıtay Kararları Işığında Mirasçılıktan Çıkarmanın Geçerlilik Şartları", *SUHFD*, C. 30, S. 2, Y. 2022, 605-636.

- KESKİN Dilşad/DEMİRCİOĞLU H. Reyhan, *Medeni Hukuk – II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku)*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- KILIÇOĞLU Ahmet M, *Miras Hukuku*, 13. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2023 (Miras).
- KILIÇOĞLU Ahmet M, *Aile Hukuku*, 4. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019 (Aile).
- KOCAAĞA Köksal, “Borç Ödemeden Aciz Sebebiyle Mirasçılıktan Çıkarılma (MK m. 513)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S.1, Y. 2005, 83-102.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1987.
- KULAKLI Emrah, “Yasal Bir Hakkın Kullanılması Cezai Mirasçılıktan Çıkarılma Sebebi Teşkil Eder Mi?” *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 2, Y. 2020, 289-307.
- KURU Baki/ARSLAN Ramazan/YILMAZ Ejder, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- ÖZTAN Bilge, *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015 (Aile).
- ÖZTAN Bilge, *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*, 14. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024 (Miras).
- PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 12. Bası, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024
- SARI Suat, *Uygulamalı Miras Hukuku- Temel Kavramlar-Yasal Mirasçılık-Saklı Paylar-Tasarruf Oranı-Tenkis*, 10. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- SCHLUTER Wilfried, *Erbrecht*, 16. Auflage, München, 2007.
- SEÇER Öz, “Miras Sözleşmesinden Tek Taraflı Dönme”, *TBB Dergisi*, S. 111, Y. 2014, 37-60.
- SEROZAN Rona/ENGİN Baki İlkey, *Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları*, 8. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- SERT Selin, “Mirasçılıktan Çıkarmanın Nafaka Yükümlülüğüne Etkisi”, *TAAD*, C. 5, S. 16, Y. 2014, 229-245.

ŞAHİN CANER, Ayşenur, "Aile Hukukundan Doğan Yükümlülüklerin Önemli Ölçüde Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Mirasçılıktan Çıkarma", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 2, Y. 2022, 506-518.

ŞENER Esat, "Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi ve Benzeri Haller", *Yargıtay Dergisi*, C. 2, S. 2, Y. 1976, 81-103 (Mirasçılık).

ŞENER Esat, *Miras Hak ve Payları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1996 (Paylar).

TEKDOĞAN Aydın, *Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları*, 5. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.

TONGSİR Ferih Bedii, "Mirastan Iskat ve Mahrumiyet Müesseseleri Hakkında Düşünceler", *Mukayeseli Hukuk Araştırma Dergisi*, S. 2, Y. 1958, 249-266.

TUOR Peter/SCHNYDER Bernhard/SCHMID Jörg/RUMO-JUNGO Alexandra, *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*, 13. Auflage, Zürich-Basel-Genf, 2009.

WEIMAR Peter, (Hrsg: HAUSHEER Heinz/WALTER Hans Peter), *BK - Berner Kommentar, Band/Nr. III/1/1, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Die Erben, Die gesetzlichen Erben, Die Verfügungen von Todes wegen, Die gesetzlichen Erben; Die Verfügungsfähigkeit, Die Verfügungsfreiheit, Die Verfügungsarten, Die Verfügungsformen, Art. 457-516 ZGB*, Stämpfli Verlag, Bern, 2009.

WILDISEN Christoph, (Hrsg: ARNET Ruth/BREITSCHMID Peter/JUNGO Alexandra), *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB*, 4. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich - Genf, 2023.

YAĞCI Kürşad, *Cezai Mirasçılıktan Çıkarma*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.

YILMAZ Süleyman, *Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.